І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 198. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 25-го ЖОВТНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 25, 1966 No. 198. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 24 жовтня 1966.

В АМЕРИЦІ

СЕКРЕТАР СКАРБУ ГЕНРІ ФАВЛЕР заявив, що американський нарід не потребує боятися господарської знижки, коли б несподівано закінчилася війна у В'єтнамі. На думку Фавлера під час миру добробут у ЗДА ще збільшився б і покращав би життєвий стандард американців. Фавлер зовсім не твердив, що є якісь познаки про близький кінець війни, навпаки, він не бачить жадних знаків кінця війни. Промову Фавлера відчитано на зборах Ради Бизнесменів, яка є дорадчим органом Уряду і складається з провідних промисловців. Видатки на оборону тепер є менші в порівнянні з другою світовою війною або війною в Кореї, тому легший буде перехід від оборонної економіки до мирової.

90-ий КОНҐРЕС МАЄ на самому початку своєї праці в 1967-му році схвалити збільшення пенсій соціяльного забезпечення. Це має статися без огляду на те, як випадуть вибори 8-го листопада, бо обидві партії вже цього року хотіли збільшувати пенсії, але не було часу на переведення переслухань. Президент Джансон плянував збільшити пенсії соціяльного забезпечення на 10 відсотків від 1-го січня 1968-го року, а республіканські конґресмени запропонували збільшення на 8 відсотків, але вже від 1-го січня 1967-го року. Обіцяють, що Конґрес схвалить збільшення пенсій, але із важністю взад, це значить від 1-го січня 1967-го року. Так заповів голова Палатної Комісії Способів і Засобів конґресмен Вілбур Д. Міллс.

КАНАДА ПОТРЕБУЄ ВИШКОЛЕНИХ РОБІТНИКІВ, бо її населення становить 20 мільйонів, а територія виносить 3,850,000 квадратових миль. Уряд видав недавно білу книгу в справі контролі над новими іміґрантами, яких Канада потребує і яких одночасно боїться. При допущенні нових іміґрантів мають звертати увагу на їх освіту, бо неосвічені іміґранти не можуть знайти для себе праці. Міністер людських ресурсів Жан Маршанд пропонує великі полегші для нових міґрантів, які мусить затвердити Парлямент. Канада не ставить жадних обмежень новим іміґрантам щодо їхньої національности і партійної приналежности. Навіть комуністи можуть туди приїздити на постійний побут.

ЗАСОБИ КОНТРОЛЮВАТИ НЕДУГУ пістряка можуть бути знайдені вже за 10 років — казав президент-елект Американського Лікарського Товариства д-р Мілфорд О. Рус, кажучи, що розв'язка цього питання може надійти із тих дослідів, які вже виконані, а не з тих, які мають знайти щось нове. Він сказав це в промові до випускників і студентів медичного факультету Оклагомського університету. Д-р Рус твердить, що не збільшується значніше число старших пацієнтів, недужих на пістряка, що свідчить, що за допомогою кореляції вже доконаних винаходів вдасться здобути повну контролю над пістряком.

У СВІТІ

В ЕБЕРФЕНІ, У ВАЛІЇ, В БРИТАНІЇ, КОЛО 2 МІЛЬЙОНИ ТОНН ВУГІЛЬНИХ НЕУЖИТКІВ ЗАСИПАЛИ частину тієї місцевости, що нараховувала 5.400 осіб. Ця лявіна затвердлого вугілля зсунулась з узбіччя гори внаслідку зливних дощів та знищила кількадесять мешкальних будинків та місцеву школу, в якій перебувало тоді коло 200 дітей. Сталося це в минулу п'ятницю 21 жовтня. Впродовж насступної доби добуто з-під звалищ вугілля і каміння 135 трупів, в тому числі 105 дітей, а ще яких 60 не можна дошукатись. Прем'єр Гаролд Вілсон і чоловік королеви Єлисавети князь Філіпп Единбурзький поспішили на місце катастрофи й королева Єлисавета заповіла свій приїзд туди.

У МОСКВІ ЗАКІНЧИЛАСЬ ТАЙНА ТРИДЕННА КОНФЕРЕНЦІЯ комуністичних ватажків з СССР, Польщі, Румунії, Болгарії, Мадярщини, Чехословаччини, Східньої Німеччини, Монголії і Куби. У проголошеному в „Правді" комунікаті нічого не сказано про предмет нарад і не згадано ані словом про В'єтнам та про Комуністичний Китай.

МАДЯРИ ВІДЗНАЧАЛИ 23 ЖОВТНЯ десятиріччя антикомуністичного повстання. На самій Мадярщині комуністична влада тримала військово - поліційне поготівля, щоб протидіяти можливим демонстраціям, але той день проминув спокійно. У вільному світі, куди 10 років тому втекло коло 200.000 мадярів, відзначувано роковини маніфестаційними сходинами та пікетуванням комуністичних амбасад. У в'язницях у Будапешті є все ще 458 колишніх мадярських „борців за свободу", як вони себе називали, а тисячі перебувають в 3-ох кацетах, що їх основали комуністи, не рахуючи 63.000 мадярів, вивезених москалями на Сибір, де вони перебувають і до цього часу.

З В'ЯЗНИЦІ У ЛОНДОНІ ВТІК КОЛИШНІЙ БРИТІЙСЬКИЙ ДИПЛОМАТ, Джордж Блейк, засуджений 5 років тому на 42 роки в'язниці за шпигунську роботу в користь Совєтів, яку виконував впродовж поверх 9-ох років. Блейка засудили на таку високу в'язничну кару головно за видачу Совєтам списків британських шпигунів у Східній Німеччині та в СССР. Ціла британська поліція змобілізована в пошуканках за втікачем по всій країні.

У ЛЯОСІ ВІДБУЛАСЯ НЕВДАЧНА СПРОБА державного перевороту, при чому насправді це була боротьба між суперницькими генералами наземної армії і летунства. Внаслідку бомбардування летунством одного військового табору згинуло кільканадцять вояків. Ляоський прем'єр Суванна Фума дістав вістку про ті заворушення під час своєї візити у Парижі, — він хотів негайно вертатись до дому, але згодом вирішив, що переведе заплановані розмови в західніх столицях. В міжчасі вернувся до Ляосу.

В АНГЛІЇ ПОМЕР Д-Р ЮЛЕТТ ДЖОНСОН, колишній архиєпископ Кентенберрі, ото ж голова Англіканської Церкви у віці 92 роки. Своїми проповідями й іншими виступами комунофільського характеру здобув собі прозвище „червоного декана". Він заявив був раз у своїй проповіді, що коли б тепер народився Христос, то був би комуністом. Його димісії давно домагалися були в парляменті, але він зрікся свого становища щойно три роки тому. У 1938 році він одружився вдруге, маючи 64 роки, з 34-річною акторкою.

В СТОЛИЦІ ІНДІЇ НЮ ДЕЛІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ наради індійського прем'єра Індіри Ґанді, югославського президента Тіта й єгипетського президента Нассера, які прибули в мин. тижні до Індії, щоб відновити періодичні конференції лідерів невтральних держав. Вони ствердили у своїх промовах, що міжнародна ситуація надзвичайно загрозлива, не тільки з уваги на війну у В'єтнамі, але й існування багатьох інших запальних проблем в різних країнах світу. Зрештою, їхні наради засекречені,

89-ий Конґрес закінчив другу сесію; 90-ий Конґрес почне працювати 10-го січня

Вашингтон. — 22-го жовтня 89-ий Конґрес закінчив свою працю, заявляючи, що його наступник 90-ий Конґрес почне першу сесію 10 січня. Сенат закінчив працю о год. 5.08 по полудні, а Палата Репрезентантів о год. 5.46 по полудні. Провідники Палати Репрезентантів негайно телефонували про закінчення праці Президентові Джансонові в Австралії. Це була година 5.30 перед полуднем в Брісбейні в Австралії, і Президент вже спав. Провідник Палати конґресмен Гейл Боґґс перепросив Президента, що турбує Президента, питаючи його про це, чи він не має ще якихсь справ до полагодження. Коли ж довідався, що ні, та побажав Президентові доброго сну. Кілька мінут раніше представники Сенату повідомляли Президента про закінчення другої сесії Конґресу і також будили його. Представники Сенату повідомляли Джансона про кінець сесії зі шпиталю Волтера Ріда, бо там лежав провідник республіканської меншости сенатор Еверетт МекКінлі Дірксен. Він потелефонував до Президента разом із провідником демократів сенатором Майком Менсфілдом. Сенатор Дірксен запитав Президента, який час в Австралії, і Президент відповів, 6.45 вранці. У Вашингтоні було тоді год. 4.45 по полудні. Коли б Президент був у Вашингтоні, то провідники Конґресу були б його відвідали в Білому Домі, де були б його особисто повідомили про кінець другої сесії 89-го Конґресу. Конґрес виконав велику працю, яку Президент хвалив, коли ще був у столиці. Президент хвалив демократів і республіканців, які разом причинились до того, що 89-ий Конґрес міг ухвалити стільки важливих законопроєктів.

Найменовано трьох астронавтів, які полетять в космічному кораблі „Аполло"

Кейп Кеннеді, Флорида. — Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація 19-го жовтня повідомила, що в першому космічному кораблі в серії летів „Аполло" полетять такі астронавти: підполковник Вірджіл Ґріссом, підполковник Едвард Вайт і ляйтенант Роджер Чеффе. Покищо немає точної дати, коли ці астронавти відлетять в 14-денну подорож довкола Землі, але передбачають, що випущення „Аполло" відбудеться в першому тижні грудня. Вище згадані астронавти вправляють вже довший час, кілька місяців, але остаточне рішення в цій справі запало минулого тижня. Цей 14-денний лет довкола Землі буде найдовшою і найтяжчою пробою для трьох астронавтів. Подібний космічний корабель „Аполло" повезе американських астронавтів на Місяць вже в 1968-му або в 1969 році. Сильна ракета Сатурн, яка може викинути вгору тягар, що важить 1.8 мільйона фунтів, викине космічний корабель, який важить 35,000 фунтів. Ракета „Сатурн" буде першим підсилювачем для космічного корабля, в якому полетять астронавти.

В Ню Йорку відбулася наукова конференція НТШ присвячена творчості Софії Парфанович

Ню Йорк. — Філологічна Секція НТШ влаштувала в суботу 22 жовтня ц. р. в Українському Інституті Америки в Ню Йорку — НауковуКонференцію для відзначення літературної творчости письменниці д-р Софії Парфанович. Конференцію відкрив і нею проводив проф. д-р В. Стецюк, який у вступному слові підніс заслуги д-р Парфанович як лікарки, письменниці та суспільно-громадської діячки в Рідному Краю і тут на еміґрації. Проф. Стецюк відчитав також привіти, що наспіли з нагоди цієї конференції. Проф. д-р Р. Осінчук привітав письменницю від Математично - Природописно-Лікарської Секції НТШ, якої вона є дійсним членом, а д-р Б. Олесницький передав привітання від Головної Управи Українського Лікарського Товариства ПА. Доповіді виголосили: проф. д-р В. Лев, на тему „Тваринна тематика в загальній світовій літературі", цитуючи приклади зі старинної, середньовічної і модерної літератури різних народів обох континентів. Мґр. Л. Храплива, доповідаючи про „Літературну творчість С. Парфанович", схарактеризувала персонажі і подала тематику повістей та оповідань письменниці. По Конференції Секція Дружин Лікарів Метрополітальної Округи УЛТПА, під проводом пані д-рової Терлецької, гостила чаєм письменницю і запрошених гостей. Під час прийняття привітав письменницю Б. Ржепецький з її успіхами на літературному полі. З нагоди цієї ж конференції, що відбулася при численній участі громадянства, влаштовано також виставку праць письменниці. Зворушена цією зустріччю письменниця, промовляла двічі: перший раз на закінчення конференції, а опісля під час прийняття, подаючи при тому мотиви, що причинилися до вибору тематики та постатей для її повістей і оповідань.

„Тризуб" здобув нову перемогу і веде в показнику АФЛіґи

„Тризуб", Філядельфія, здобув перемогу 5 : 1 над дружиною Ст. Джерард з Балтимору у мистецьких змаганнях Американської Футбольної Ліґи, які відбулися минулої неділі, 23-го жовтня у Філядельфії. У цій міжгруповій зустрічі воротар гостей вирятував свою дружину від вищої поразки, пописуючись перед 900 глядачами притомною обороною воріт. Ворота для „Тризуба" стрілили: Бенітез 2, Ваґнер, Яковина і Ферейра по одних. Після цієї перемоги „Тризуб" закріпився на першому місці з точками 12 : 2 і відношенням воріт 32 : 6.

„Чорноморська Січ" Нюарк, яка не мала мистецьких змагань минулої неділі, займає друге місце в показнику АФЛіґи з точками 10 : 2 і відношенням воріт 22 : 9. Також **УСК Ню Йорк** не мав визначених змагань минулої неділі.

УСТ Рочестер перемогло 2 : 1 Німецько-Ам. СТ у футбольних змаганнях за Чашу ЗДА, які відбулися минулої неділі. В цій зустрічі першого круга змагань за чашу здобули українські футболісти перемогу у великій мірі завдяки піддержці глядачів. Стрільцем обох воріт для УСТ Рочестер був Андрій Слук.

У МАНІЛІ ПОЧАЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ 7-ОХ СОЮЗНИКІВ З В'ЄТНАМСЬКОЇ ВІЙНИ

Маніля. — У столиці Філіппін Манілі розпочалася в понеділок 24 жовтня ц. р. вершинна конференція сімох союзників з протикомуністичної війни у В'єтнамі. У тій конференції беруть участь президент Джансон з великим почотом, в якому, м. і., знаходиться державний секретар Дін Раск, його заступник Ніколас Каценбах, Аверелл Гарриман, амбасадор у Південному В'єтнамі Генрі Кебот Ладж і інші, філіппінський президент Фердинанд Маркос, австралійський президент Гаролд Голт, прем'єр Таї (Сіяму) Таном Кіттакахорн, прем'єр Нової Зеляндії Кейт Голіок, президент Південної Кореї Чунґ Ґі Парк, президент Південного В'єтнаму Нгуєн Ван Тієі прем'єр Південного В'єтнаму Нгуєн Као Кі, — та міністри закордонних справ названих південно-азійських і тихоокеанських держав. Президент Джансон прибув до Манілі в минулу неділю, а сім міністрів закордонних справ перевели вже в минолу суботу підготовчі наради. Президент Джансон прилетів з Австралії, де він відвідав впродовж трьох днів 5 міст: Канберру, Мельбирн, Сидней, Брісбейн і Тавнсвіл. Всюди вітали його величезні маси народу, більші, як за останньої візити королеви Єлисавети II. однак він стрінувся також з демонстрантаціями противників в'єтнамської війни і активної участи в ній Австралії. Так, напр., у Мельбирні два янаки кинули пластикові мішки з зеленою та червоною фарбами на авто Президента, — Президентові нічого не сталося, а тільки детективи, що їхали поруч були поваляні фарбою. Обох юнаків арештовано. В Сиднеї кілька тисяч демонстрантів погрожували заблькокуванням автокаді Президента дороги і тому в останній хвилині змінено шлях та введено Президента до його готелю бічним входом. Однак Президент не виявляв стурбування тими епізодами, які дійсно проминали неспостережно на тлі захоплення мас австралійців тими відвідинами. Президент скрізь у своїх промовах підкреслював однаково конечність боронити активно волю Південного В'єтнаму, як готовість в кожній хвилині замиритись, якщо дадуть на це свою згоду комуністи. Прилетівши до Манілі Президент у короткій промові прославляв духа співпраці та взаємної залежности азійських і тихоокеанських держав та підкреслив, що річ іде не тільки про спільний збройний спротив комуністичній аґресії у Південній Азії, як про спільні зусилля задля відбудови знищеного війною В'єтнаму та господарського піднесення цілої південної Азії.

Конференція у Манілі відбувається за закритими дверми. За найпершими вісками — її учасники вислухають спершу воєнного звідомлення, що його складе головний командант американських збройних сил у В'єтнамі, генерал Вільям Вестморленд. Конференція триватиме два дні і на її закінчення появиться обширний комунікат, який — за всією вірогідністю — підкреслить передусім солідарність отих сім держав у змаганні зберегти волю, мир, лад і незалежність всіх країн Південної Азії і Далекого Сходу та готовість приступити до мирових переговорів у В'єтнамі, якщо тільки комуністична сторона погодиться на це. Про висліди Манільської конференції повідомить Вільний Китай з осідком на Тайвані, Маляйзію, Індонезію Індію, Пакістан, Італію і Британію Аверелл Гарриман, а до Японії поїде з тією самою ціллю асистент державного екретаря для далекосхідніх справ Вільям Банді.

Ґолдберґ критично оцінює долю і майбутність Об'єднаних Націй

Об'єднані Нації. — Американський амбасадор в Об'єднаних Націях Артур Голдберґ, склав у зв'язку з Днем Об'єднаних Націй 23-го ц. м. заяву, в якій — при всьому своєму ентузіязмі для установи Об'єднаних Націй — висловився досить критично про їх майбутність. Він ствердив, що доля Об'єднаних Націй залежить від відповіди, чи вони всилі будуть виконувати ту місію, яка присвічувала засновникам тієї установи і є підвалиною чартеру ОН: зберігати мир у світі. Далі він ствердив, що віру в можливість створити з Об'єднаних Націй сторожа світового миру, полягала на співпраці великодержав — ЗДА, Британії, Франції, СССР і Китаю. Коли ж між ЗДА й СССР припинилась „гармонія дій", то й унеможливлено виконування місії ОН. Голдберґ поставив теж у сумнів, чи ініціятори Об'єднаних Націй згори взяли на увагу, що треба буде приймати до тієї установи всі маленькі країни з хвилиною, як їхні колоніяльні володарі признають тим країнам незалежність.

Совєти видалили з університету в Москві всіх китайців

Москва. — Совєтський Союз видалив з міжнародного університету в Москві всіх студіюючих там 65 китайських студентів, у відплаті за видалення з Китаю всіх узагалі закордонних студентів. Комуністичний Китай дуже різко зареаґував на той совєтський крок, виправдуючись, що з Китаю не викидувано чужинецьких студентів, а „тільки припинено їх студії на один рік", щоб дати змогу перевести реформу китайських університетів по лінії „культурної революції", та що совєтський уряд сам відкликав був з Китаю всіх своїх студентів. Комуно-китайська заява називає видалення китайських студентів з СССР „грубим порушенням договорів про культурні взаємини між СССР і Народною Республікою Китаю" та стверджує, що ця нова подія в дальшій мірі загострить совєтсько - китайські взаємини.

ПОМЕР ТРИДЦЯТЬ ТРЕТЬОГО РОКУ

„У затінку дерев, у лісі — невеличка, скромна могилка, — читаємо в „Літературній Україні" ч. 59. Тут поховано людину, яка доглядала Шевченкову могилу п'ятдесят років... Померла тридцять третього року — спочиває біля того, кому присвятила все своє життя..."

Не згадує лише „Літературна Україна", що саме тридцять третього року був в Україні великий голод, запланований у Москві.

На Голову Українського Національного Об'єднання в Канаді обрано Я. Білака

Торонто. — У висліді XXII-ого Крайового З'їзду Українського Національного Об'єднання, який відбувся тут в днях 8-10 жовтня ц.р. на голову Крайової Екзекутиви цієї організації і водночас на президента УНО обрано Ярослава Білака, представника молодшої генерації. Дотеперішній — протягом десяти років — президент УНО Микола Плав'юк відмовився надалі очолювати УНО через перетяження іншими обов'язками. Запропонований Я. Білаком склад нової Крайової Екзекутиви УНО був прийнятий одноголосно. До новообраної Крайової Екзекутиви увійшли: Ярослав Білак — голова, Микола Плав'юк — попередній голова, Ю. Карманін — 1-ий заступник голови, І. Поворозник — 2-ий заст. голови і фінансовий референт, д-р Б. Боцюрків (Едмонтон) 3-ій заст. голови на Західню Канаду, мґр. Є. Мастикаш — секретар, Т. Наконечний — скарбник — мґр. В. Верига — культ.-освітній референт, Я. Орихівський, д-р М. Мицик (голова УВФонду) Л. Винницький, адв. М. Пирожак (правний референт) — члени КЕ УНО. В склад Президії УНО Канади входять на підставі 84 статті Статуту УНО крім членів КЕ УНО ще голови Братніх Організацій: інж. Ю. Темник — голова ГУ Української Стрілецької Громади, Степанія Савчук — голова ЦУ Організації Українок Канади, Ігор Курилів — голова КУ Молоді Українсського Національного Об'єднання. На внесок голови номінаційної комісії З'їзд обрав одноголосно членів Головної Провірної Комісії: інж. Б. Зелений — голова, мґр. Іван Геврик, д-р М. Суховерський, мґр. Є. Оборонів, М. Шарик, мґр. Д. Яремчук, І. Безкоровайний, М. Орихівський, Люба Чайківська — члени. Після початкової реєстрації делеґатів у суботу вранці 8-го жовтня, відкрив З'їзд як господар п. Іван Безкоровайний — голова Філії УНО — місто, ділову президію очолили д-р М. Суховерський з Едмонтону (голова) М. Граб з Монтреалу й мґр. І. Геврик з Вінніпеґу (заступники). Секретарювали: О. Петришин з Форт Віліяму, Люба Чайківська з Вінніпеґу й М. Дмитрів з Виндсору. Почесним гостем президії З'їзду був ред. Олег Штуль-Жданович — голова ПУН, поруч О. Григоровича — першого голови КЕ УНО й Є. Василишина — першого голови ГУ УСГ та о. д-ра Р. Даниляка — репрезентанта Церкви.

„Червона Калина" відбула Загальні Збори

Ню Йорк. — Видавнича Кооператива „Червона Калина" перевела в суботу 22 жовтня ц.р. в одній із заль Українського Народного Дому в Ню Йорку свої річні Загальні Збори, якими проводив голова „Червоної Калини" д-р Володимир Ґалан та секретарював інж. Ю. Шепарович. Вичерпний фінансовий і видавничий звіт склав дир. Петро Постолюк. В 1966 р. видано ген. Романа Дашкевича „Артилерія Січових Стрільців в боротьбі за Золоті Ворота", у друку романтична поема Романа Купчинського „Скоропад" і Мирона Заклинського „Дмитро Вітовський". У приготуванні до друку знаходяться такі твори: Степана Ріпецького „Крути", Володимира Ґалана „Батерія смерти" і Михайла Гузара „Спомини". Обмірковано можливісєть видання також кількох інших творів, та ствержено жалюгідний стан — байдужности українців у вільному світі до нових книжкових появ та до справи підтримання таких громадських видавництв, які не мають на увазі купецького зиску, як „Червона Калина", що продовжує традиції того славетного Видавництва у передвоєнному Львові.

Інж. Євстахій Бачинський обраний на голову ОБУЛІД

Ню Йорк. — В суботу, 22-го жовтня, тут у приміщеннях Народного Дому відбулися річні загальні збори Об'єднання Українських Лісників і Деревників (БУЛІД), в результаті яких обрано нову управу, що її очолив надлісничий Євстахій Бачинський. Проводила зборами президія із інж. П'ясецьким, як головою, та інж. Євгеном Дорошем, як секретарем. До нової Управи, крім інж. Бачинського, як голови, були обрані: інж. Юліян Козак, лісничий Лев Пришляк, інж. Євген Дорош. У зборах та опісля в розваговій програмі взяли численну участь члени Об'єднання й гості.

Заходи в справі будинку для архіву й бібліотеки УВАН у Вінніпеґу

Вінніпеґ, Ман. — Президія вінніпезької Української Академії Наук звернулась до вінніпезької міської ради з проханням, щоб вона відступила даром одну парцелю в районі так званого „Лорд Селкірк Парку" на побудову на тій парцелі будинку для бібліотеки і архіву УВАН. Фінансовий комітет міської ради відкинув це прохання в дні 8 вересня. Президія УВАН звернулась у вівторок 12 жовтня з другим листом до міської ради з проханням, щоб вона переглянула своє рішення. В тому листі звернено увагу на велике культурне значення такої бібліотеки і архіву для міста Вінніпеґу. В тій бібліотеці і архіві находились би матеріяли, що відносяться не тільки до української етнічної групи, але й до інших етнічних груп.

В Ню Йорку з повним успіхом поставлено оперету „Сватання на Гончарівці"

Ню Йорк. — В неділю 23-го жовтня Український Оперний Ансамбль із повним успіхом виставив комічну народну оперету на 3 дії Григорія Квітки Основ'яненка „Сватання на Гончарівці", музика Кирила Стеценка. У виставі брали участь: Т. Федорович — селянин П. Шкурат, М. Стефанишин — його жінка Одарка, Т. Лихолай — їх дочка Уляна, І. Гош — Олексій кріпак, Б. Крушельницький — П. Кандзюба селянин, М. Яблонський — Стецько, Л. Рейнарович — О. Скорик, вислужений вояк і С. Вовчук — селянин староста. Оркестра — з бувших членів Львівської опери і абсольвентів УМІ, постановка і декорації — Т. Федорович, муз. керівник — О. Стратичук, танки — О. Ґендза, костюми — С. Бражник. — Численна публіка, яка майже заповнила велику залю Фешен Іституту при 24-ій вулиці, щиро оплескувала всіх виконавців, захоплюючися їхньою грою. Артистів нагороджено кошем квітів. Перед виставкою д-р Іван Дурбак коротко інформував публіку про оперету Квітки, яка все жива, хоч їй минуло сто кількадесять років.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Так говорив Білоколос...

Виступ „міністра закордонних справ" Дмитра Білоколоса під час сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй у вівторок 11 жовтня, що про нього було коротке повідомлення в „Свободі" з 13 жовтня, не обмежувався закидами проти Уряду ЗДА за „втримування контактів із злочинцями, які втекли з батьківщини під час вітчизняної війни".

Як виходить тепер із тексту його промови, опублікованої тільки в „Радянській Україні" з 13 жовтня ц. р., закиди й напади цього „міністра закордонних справ УССР" мали куди ширший засяг. У своєму виступі Дмитро Білоколос засуджував ЗДА за „втручання у внутрішні справи інших держав", зокрема Української ССР, які виявляються, за його словами, „у виступах деяких членів американського уряду на зборищах контрреволюційних організацій зрадників українського народу", у заявах про „солідарність уряду ЗДА з діями цих колишніх прислужників німецького фашизму" і особливо в „щорічних засіданнях обох палат американського Конґресу, присвячених встановленому на баґнетах іноземних інтервентів мертвородженому режимові..."

Такими й подібними висловами Дмитро Білоколос, дипломатичний експонент встановленого баґнетами окупаційних армій московського режиму в Україні, не тільки зводив наклепи на громадян ЗДА українського походження і таврував їх, як „злочинців", але і в нечуваний у політичному світі спосіб пробував знеславлювати на міжнародному терені ідею й традиції створеної волею українського народу самостійної, суверенної Української Держави і акт „земляків" чи „культурних діячів" з України...

Зміст і тенденції виступу Дмитра Білоколоса дуже виразні, і варто, щоб їх узяли до уваги всі ті, хто хоче трактувати членів очолюваної ним „делеґації УССР" до ОН як проголошення її незалежности в дні 22 січня 1918 року.

Сумне видовище

Ще в свіжій пам'яті ті видовища, що мали місце в деяких із наших громад із запрошеннями та гостиною „бриґади Колосової", як і „великі дебати", що з тієї нагоди розгорнулися в нашій пресі та громаді. Правда, ті дебати забрали нам більше часу й уваги, ніж на це вони заслуговували, але з цього була практична користь: з'ясування справи і ясне, недвозначне становище громади. Для пригадки згадаємо, що крайні голоси в дебатах злагіднювались і прийшли до, думаємо, правильної синтези в резолюціях УККомітету, які — переповідаючи їх своїми словами — зводились до такого основного висновку: справа принагідних розмов чи зустрічей із висланцями окупаційного комуністичного режиму в Україні — бо такими вони по суті є, без уваги на те, в якому характері ті висланці приїжджають — мусить бути приватною справою кожного вільного громадянина, і за неї він приватно відповідає як перед своїм власним сумлінням, так і перед громадою.

Одночасно з цим виразно й недвозначно засуджено й затавровано будь - які вияви „суспільного братання" із цими добровільними чи примусовими висланцями окупанта, дармащо між ними можуть трапитися чесні українці, які до тих „бриґад" попали силою невідрадних окупаційних обставин у їхній батьківщині. Зокрема виразно й недвозначно засуджено і затавровано влаштовування таких зустрічей на запрошення наших громадських установ. Таке становище було, без сумніву, синтезою всіх голосів, і з ним громада погодилася та його прийняла.

Але в останніх днях знову трапилося грубе порушення порядку, коли невеличка група людей, об'єднаних в одному з нюйоркських клюбів, влаштувала зустріч формально із членами танцювального ансамблю Павла Вірського, а фактично з таки явними аґентами окупаційного режиму та його підголосками в Об'єднаних Націях. Нам невідомо, чи їх на цю зустріч запрошувано, але відомо, що на таку зістріч ансамблю треба було згоди і дозволу совстської місії, і що коли члени тієї місії прийшли на зустріч, то їх спеціяльно вітали і запросили до „почесного" столу. З української національної точки зору це запрошення та вся ця „зустріч" були жалюгідним видовищем топтання не тільки громадської солідарности, але й національної гідности.

Іван Кедрин

З ПІСЛЯКОНҐРЕСОВИХ РЕФЛЕКСІЙ

Невідомо, чи багато делеґатів і гостей IX Конґресу американських українців виходили в неділю 9-го жовтня з Гілтон - готелю в Ню Йорку з почуттям задоволення. Але з великою дозою вірогідности можна твердити, що ще менше було таких, які знали, за що властиво йшли протягом трьох днів конґресу палкі спори, і чому власне голова та його заступники на тому конґресі мусіли так часто гатити молотком, закликаючи до спокою, здебільша без успіху. Чому у висліді друкованих та усних звідомлень, під час яких присутні зберігали пристойний вигляд уважної авдиторії, і у висліді 83-ох виступів у загальній дискусії, коли ні одному делеґатові не відмовлено голосу й ні одному дискутантові його не відібрано, після спокійного прийняття резолюцій, раптом прийшла серія зречень з членства в керівних органах УКК.

Не було ж на цьому нашому останньому конґресі ні одної з тих справ, які, розпалюючи пристрасті, ділили делеґатів на попередніх двох конґресах. Пригадуємо сецесію з залі частини делеґатів, коли на трибуну входив президент УНР в екзилі. В міжчасі вже всі існуючі українські політичні партії й групи в Америці, чи в усякому разі величезна їх більшість, прийшли до переконання, що Державний Центр УНР, при всіх своїх вартих критики недоліках таки є символом леґальної української державної влади, символом уярмленої української держави в її останньому вигляді, і тому, чи котра партія належить до ДЦ чи ні, варто ту установу зберігати. Тож на цьому конґресі ніхто не виступав із неприязними демонстраціями супроти репрезентанта Державного Центру, який у ввічливій формі говорив про спільність ідеалів і конечність єдности та співпраці. Але Господь один знає, чому він не удостоївся, щоб представили його конґресові бодай малою частинкою тих компліментарних слів, що ними представлювано делеґатам усіх американських гостей різних партій і національностей.

Не було й другої справи, що хвилювала два попередні конґреси: відношення УККА супроти УССР і її влади. Цю так звану концепцію реалітетів зголошували її речники в Резолюційних комісіях VII і VIII конґресів. На VII конґресі у Вашинґтоні вони, опинившися в комісії у меншості, не виносили тієї справи на пленум, але на VIII конґресі прийшло на цьому тлі до бурхливих сутичок з непарляментарною виміною слів. На IX конґресі не було субстрату для такої полеміки просто тому, що три організації, які підтримують ту концепцію, взагалі не з'явились.

Не було й третьої проблеми, що раніше витворювала суперечки: проблеми лідерства в УКК. Пригадуємо, що на тлі розбіжности поглядів у цій справі створено становища президента і голови УКК. Ця проблема відпала вже на попередньому конґресі, на якому залишено становище тільки голови УКК, який не мав ані на попередньому, ані на теперішньому конґресі жадного конкурента. Очевидно, сам той діяч, досвідчений політик і видатний науковець, вихований в атмосфері американського парляментаризму, не твердить, що він святий і непомильний, і що треба стосувати супроти нього засаду недоторкальности. Отже, можна було досхочу критикувати його чи то за методику праці, чи за занехаяння деяких ділянок, наприклад, за недостатній безпосередній контакт із громадянством. Але ж не було напевно між 517 делеґатами ні одного, який не признавав теперішньому голові УКК величезних заслуг, і не було ні одного, який мав „свого" контркандидата. Тож, „на хлопський розум" ця справа не повинна була переступати межі речевої дискусії, і невідомо, чому люди з приводу критичних голосів на адресу голови так хвилювалися, коли Номінаційна комісія одноголосно запропонувала тільки одну його кандидатуру.

Саме тому IX Конґрес американських українців залишив неприємний посмак у його делеґатів і слухачів, що люди гарячкували, сперечались, кричали або у справах другорядних, або таких які взагалі не повинні були мати місця на конґресі. Наприклад: яка це проблема з погляду національно-державних інтересів України, з погляду правильности політики американських українців, чи в Президії конґресу має бути 5 чи 7 членів, і чи можуть там бути також представники ще одної поважної політичної групи, до якої приєднувались і інші делеґати з так званої опозиції?!

Здається, коли б у той момент кандидат на голову конґресу, запропонований обома таборами, зорганізованою більшістю та опозиційною меншістю, замість солідаризуватися тільки з одною частиною делеґатів заявив, що прийме вибір тільки тоді, коли конґрес буде сконсолідований, і коли б він сам зголосив внесок на поширення президії до 7-ох членів, то не було б двогодинної дискусії над цією справою і не витворювалась би на початку та запальна атмосфера, яка стала головним винуватцем дальшої трагікомедії „Багато галасу знечев'я". Сам той політик і учений, голова конґресу, швидко зрозумів свою помилку і відкликав своє первісне становище, але було вже запізно, бо своєю першою заявою він утратив престиж понадпартійного й дійсно об'єктивного голови зборів, дармащо хотів ним бути. А вирішування ультрадемократичним принципом — у щораз новому загальному голосуванні — всіх процедуральних справ підбадьорило делеґатів до зголошування таких „формальних" внесків, які шкодили діловому характерові нарад.

Таких непорозумінь було багато. Наприклад, як відомо, є в нашій громаді особи, які вважають, що соборництво має проявлятися не в ідеях, не у світогляді, не в духовій настанові та співпраці, а у фізичній репрезентації людей з різних частин України. Тож на IX конґресі були нарікання, що в керівних органах УКК нема такої фізичної соборности. І зараз же ті громадяни продемонстрували, що таке в їх розумінні соборність: зчинилася сварня між делеґатами, членами двох різних, створених уже на еміґрації партій утікачів із підсовєтської України, на тему, котра з тих партій більша і чи існує взагалі така чи інша організація. Це було жалюгідне видовище, яке ніяк не свідчило про державницьку зрілість представників обох тих груп.

Були також делеґати, які винесли справу, що нею можна займатися у часописах, на дискусійних вечорах чи на панелях істориків, але ніяк не на конґресі: чи була 1917 року в Україні національна революція, чи її не було, і чи не повинні ми з огляду на те, що большевики святкуватимуть свою „жовтневу революцію", святкували відновлення української державности, а не роковини української національної революції! Можна було з гумором сприймати виступ тієї делеґатки, яка твердила, що „коза не худоба, а жінка не людина", і в такому тоні промовляла далі, — але люди освічені й із громадським стажем таки повинні були орієнтуватись, що таке дискусія над звітами. І прикро також було слухати деклямації деяких делеґатів про їхні заслуги для українського народу, про те, як вони натерпілись як вояки або політичні в'язні.

У підготові до конґресу одні перестаралися, другі недостаралися. Але одні й другі мали на увазі не так проблематику американсько-української політики, як число делеґатів і членство в керівних органах УКК. Більшість забула, що в політиці існує аксіома: не слабший, а сильніший має пропонувати порозуміння на базі компромісу. А ті, які зараховували себе до опозиційної меншости, забули, що це нічия інша вина, як тільки їхніх партій та їх самих, що їхні організації мають замало платників Народного Фонду і замало дбали про конґрес.

Члени більшости даремно хвилювалися голосами критики на адресу УКК, так, начебто це була для них персональна образа, а делеґати так званої опозиційної меншости до кінця конґресу так і не з'ясували, в чому властиво корінь її опозиції, і чого вона собі бажає. Невідомо, чому властиво делеґати меншости виступали в ролі неначе покривджених: якщо справа йшла за репрезентацію в Екзекутиві, то чому зразу не запропоновано змінити статут в тому на-

(Закінчення на стор. 3-ій)

М. Чировський

„ПРОҐРЕС" У ЛІБЕРМАНІЗМІ

Минуло вже чотири роки від часу, коли появились перші ластівки „ліберманізму", тобто перші прояви нібито лібералізації господарської системи в СССР. Ще в 1962 році Ліберман, професор Харківського Інженерно - Економічного Інституту, правдоподібно, з дозволу КПСС, заговорив про лібералізацію плянування, поширення ініціятиви директорів фабрик у заготівлі сировини, виробничому процесі і продажу виробів, висуваючи елемент зиску, як показник видайности і заохоти до більшої продуктивности через його поділ між державою, промисловим підприємством і робітниками.

Згодом думки про лібералізацію господарських процесів поширилися на сільське господарство і на ділянку ринкового розподілу. І, хоч Ліберман проголошував свої ідеї тільки у відношенні до промисловости, і то виключно до споживчої промисловости, термін „ліберманізм", як тотожній із ревізіонізмом в ленінсько-сталінській інтерпретації марксизму, можна стосувати до всієї економіки СССР у 1960-ті роки.

Ліберманістичні тенденції стали однією з причин, чому деякі українці в діяспорі повірили у докорінні зміни в тоталітарній совєтській системі.

Ліберманізм був виявом гарячкового шукання большевиками виходу із скрутного господарського положення: раптово спадаючої продуктивности і прибутковости, наростаючого безробіття і накопичення по державних складах безвартісних, низькоякісних виробів, що їх ніхто не хоче купувати. До того ж сільськогосподарська криза ще більше поглиблювалася. Про це багато писалося в нашій пресі, а зокрема в „Свободі".

З приходом до влади Брежнєва і Косиґіна ліберманівські ідеї ще більше поширилися. Нові кремлівські вожді при різних нагодах їх, хоч і частинно, схвалювали. 6-го жовтня ц. р. Брежнєв казав: „Методи соціялістичної економіки мають спиратися на стисло науковій основі, залишаючи відповідну сферу незалежного діяння поодинокому підприємству".

У вересні 1965 року, обговорюючи пляни сьомої п'ятирічки, Косиґін заявляв своїм товаришам із ЦК КПСС, що треба сприяти індивідуальній ініціятиві, дати свободу діяння директорам фабрик, злібералізувати плянування, наголошуючи мотив зисковности і уточнити межі державної контролі для більшої успішности соціялістичного господарства.

А у квітні 1966 року на з'їзді КПСС в Москві остаточно схвалено пляни сьомої п'ятирічки нібито в ліберманівському дусі, — в дусі господарського лібералізму.

Однак, коли переглядати совєтську пресу за травень-вересень, то мимоволі насувається сумнів у щирості заяв про поширення свободи в господарських процесах і в успішності, нової тенденції в совєтській економіці.

Ось, наприклад, у київській „Робітничій Газеті" з 21 травня читаємо, що вже від жовтня минулого, тобто 1965 року, проявляються пекучі недоліки в бориславських рафінеріях. Виправити їх не важко, але на це треба мати... дозвіл з Москви, бо ні місцеві, ні республіканські власті в Києві не можуть в цій справі приймати рішення. От тобі й лібералізація в центральному плянуванні, от тобі й поширення ініціятиви на місцях!

„Молодь України" з 28 травня пише, що по цілому СССР сотки тисяч гектарів землі лежать облогом, тоді як продукція збіжжя спадає. А щоб зібрати врожай 1966 року, змобілізовано на самій лише Київщині понад сто тисяч контролерів і партійного активу, пише „Радянська Україна" з 8 липня.

16-го липня та ж таки „Молодь України подає образ „поліпшеного" плянування і адміністрації на хлібозаготівлях. У Сагайдацькому хлібоприймальному пункті... величезна черга. Водії авт витрачають більше часу на чекання в черзі, як за кермом. А це тому, що на пункті тільки дві ваги. Отже, організатори не подбали. А діється таке по всіх областях СССР.

„Радянська Україна" закликає науковців їхати на село, щоб підносити колгоспне виробництво. А радіо Свобода на цей заклик завважує: „Даремно турбують науковців. Секрет незадовільного провадження колгоспного виробництва в тому, що колгоспник почуває себе не господарем, а безправним батраком соціялістичної держави".

Значить, т. зв. лібералізація нічого не змінила в положенні селянства.

Також якість продукції, не зважаючи на пропаґований мотив зиску, „децентралізацію плянування" і нібито широку ініціятиву директорів фабрик, залишається на низькому рівні.

У „Робітничій Газеті" з 27 липня читаємо про холодильники, що гудуть і смердять, але продуктів... не охолоджують. Кореспондент „Радянської України" з 5 червня розказує про дитячі візочки, з яких тече олива, вилітають шрубки та відпадають колеса.

Згадана „Робітнича Газета" з 7-го травня пише, що на залізничих станціях УССР видано було розпорядження, щоб кожний пасажир окремо купував квиток на постіль у спальному вагоні, байдуже, чи він їхатиме годину, дві чи цілу ніч. Але треба було бачити обурення пасажирів, коли їм відмовляли в постелі, бо, мовляв, „нам не доставлено їх у достатній кількості".

Отак „проґресує" ліберманізм за совєтською пресою! І тому багато з тих наївних людей, які сподівалися полегшення долі України, гірко розчарувалися. А ще більше розчарування прийшло, коли наспіли на Захід вістки про Світличного і Дзюбу, про масові арешти в Україні діячів культури. До того всього повідомила недавно совєтська преса про створення всесоюзного міністерства освіти і поступову ліквідацію таких міністерств по окремих республіках. Отже русифікація прибирає щораз гостріших форм.

Тому не лібералізація в дусі ліберманізму в усіх ділянках совєтського життя, але — затіснення централізації, форма якої змінюється залежно від внутрішньої і зовнішньої коньюнктури.

До сторіччя з дня народження Михайла Грушевського

29-го вересня ц. р. відзначено в Сенаті і Конґресі ЗДА 100-ліття Михайла Грушевського. На засіданні Сенату сен. Мілтон Р. Янґ з Північної Дакоти виголосив коротку промову про значення М. Грушевського і 100-ліття з дня його народження з пропозицією, щоб Сенат відзначив цю знаменну подію та утривалив її в Конґресовому Рекорді. Подібну акцію провели в Конґресі конґресмени Марк Андрувс і Ролянд Редлін з Північної Дакоти. Внаслідок їхніх промов Конґрес і Сенат вшанували 100-ліття першого президента Української Народної Республіки, а до Конґресового Рекорду (ч. 165, 1966) втягнено лист - меморіял д-ра А. Жуковського — ініціятора цієї акції і статтю та бібліографію праць про Грушевського нижче підписаного. Сенат і Конґрес ЗДА гідно відзначили ювілейні роковини Великого Сина України.

Виринає засадниче питання, чому Централя УКК зіґнорувала 100-ліття з дня народження найвидатнішого українського історика, першого президента УНР і провідного діяча українського відродження XX століття, який своїми працями, а зокрема монументальною „Історією України - Руси" поставив міцні основи під розвиток української нації. Бачимо, що американські державні інституції краще розуміють вагу Грушевського, як наша центральна установа.

Як ми можемо виховувати молоде покоління на історичних традиціях і пошануванні нашої історії та її творців, якщо найвища українська суспільно - громадська установа в ЗДА їх замовчує? Натомість Конґрес і Сенат ЗДА офіційно відзначили 100-ліття Грушевського...

Централя УКК може направити своє занедбання і з нагоди цього ювілею видати офіційне звернення до української громади.

д-р Любомир Винар

ГНИЄ ВОДОЙМИЩЕ

Декілька років тому на Черкащині й Кременчуччині з Дніпрових вод створили т. зв. Кременчуцьке море.

Як воно виглядає тепер, видно з серпневої „Літературної України": „...дітям ніде і скупатися — Кременчуцьке водоймище гниє, цвіте, відгонить болотом".

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(101)

Ю. Кобилецький пише про „символічний образ невпинного дужого вітру", який свідчить про ріст „соціяльного протесту", але цей арґумент падає, коли згадати, що отим „великим шумом" Франко почав свою повість, а закінчив її „шляхом примирення" громади з дідичем. Ось це закінчення:

„По полудню, весь час аж до вечора, йшло в панськім дворі велике угощення цілої грушатицької громади. Графиня Женя й Галя (доньки дідича Суботи — Л.Л.), обі в однакових костюмах, услугували мужикам.

А вечором у присутності привезеного з міста нотаря уложено між паном і громадою плян викупу сервітутів, за які селяни одержали значний шмат ліса й толоку" (XI, ст. 327).

Таке закінчення Франкового твору не подобається совєтським авторам, і давніше вони говорили про помилку автора „Великого шуму", а тепер стараються „ по-новому трактувати" цей Франків твір.

І так І. Басс у згадуваній вже нами праці „Художня проза І. Франка" (Київ, 1965) обіцяє дати „нове трактування" цієї повісти, але в дійсності цього не робить, тільки заплутує проблему, переносячи її в іншу ділянку.

Селяни оваційно вітають Дум'якову жінку — доньку поміщика Суботи: — „Віват! Віват! Най нам жиє наша нова пані, нам рівна і нам прихильна! Многая літа" (XI, 285). І. Басс після цього пише: „Таким символічним малюнком закінчує Франко опис весільного обряду, що має в повісті велике смислове навантаження. Він красномовно свідчить про те, що духовна і фізична краса людини праці, трудовий побут людей, їх обряди і звичаї становлять основу життя в суспільстві. Не в панській садибі, а тут у трудовому середовищі, людина знаходить собі щастя і втіху. Не панська садиба, а трудова родина є справді здоровою клітиною суспільства, їй належить майбутнє, в ній народжуються початки нового вільного суспільства. До такого переконливого висновку приводить письменник читача, висновку, побудованого на основі художніх образів і характерів, сюжету й інших художкіх компонентів твору. Саме ця соціяльно-психологічна проблема стоїть в центрі твору, з неї випливає і своєрідна художня його структура, і незвичайна композиція та символіка" (ст. 284).

Ми вже наводили закінчення цієї повісти, де говориться про замирення між громадою і поміщиком. Правда, Франко додає, що „це була одна з немногих у Галичині корисних добровільних угод. Сусідні пани ніколи не могли дарувати її Суботі" (327). І. Басс „трактує по-новому" Франків твір, і після тієї примирливої сцени, що закінчує твір, вертається до попереднього XII розділу, в якому поміщик Субота не міг спати і мав різні привиди, між ними і привид Дум'яка — свого зятя. І Басс пише про це:

„Самотньому пану Суботі снігові простори здаються вночі білим могильним саваном, по якому блукають страшні привиди смерти... Пан з жахом відвертає очі й лице від сього привиду. Пізнав, що се таке! Се смерть його їде до нього своєю бричкою і своїми демонськими кіньми з кровавими очима... Читачеві не важко догадатися, що постать смерти не випадковий гість. Вона символізує смерть панської садиби з її соціяльними і моральними принципами, здійснюваними в житті паном Суботою, графом та їх прибічниками. На цій підставі Франко робить висновок: якщо над панською садибою нависла тінь смерти й приречености, то в протилежному їй таборі — таборі праці б'ється живий пульс буття, діяння і творчости" (287).

І. Басс, говорячи про „прометеївський дух праці", каже, що Франко „розкрив ідейно-естетичну концепцію життя галицького селянства ... в повісті „Великий шум", і що ця концепція є „нова і смілива в реалізмі початку XX ст." (287).

І. Басс кінчає розділ про „Великий шум" такими необґрунтованими словами:

„Новою цінною якістю повісти була спроба заглянути в майбутнє, розкрити читачеві погляд на перспективи історичного розвитку суспільства. Цей новий аспект в зображенні життя українського селянства заклав основи кращої традиції дожовтневої літератури, творчо розвиненої і продовженої радянською літературою" (ст. 288).

Цей комплімент Басса на адресу Франка треба виправити в такому напрямку, якого не продовжує жовтнева література. Франко у „Великому шумі" показав, що можливе мирне порозуміння між селом і поміщиком-українцем. Цього не можна твердити в совєтській дійності в Україні, тому більшість франкознавців робить закиди Франкові за повість „Великий шум", а І. Басс старається цю справу обмотати твердженням про „трудове середовище, в якому людина находить собі щастя" (284). Про працю Франко писав у численних своїх творах, де ця проблема є головною темою творів, а у „Великому шумі" не це є провідною думкою.

І Є. Кирилюк у новій праці про Франка наводить цитату про „великий шум" в природі і по селах, які „метушаться", майже не звертаючи уваги на те, як Франко розв'язав конфлікт в цій повісті між громадою і українським поміщиком. Кирилюк пише: „Як і в попередніх творах, незважаючи на кінцівку, в якій мирно розв'язується конфлікт, І. Франко глибоко розкриває антагонізм між поміщиком і селянами, революційні настрої селянства" (ст. 384).

(Далі буде)

ПРОТОКОЛ

26-ої ЗВИЧАЙНОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

що відбулася в готелі „Шерман Гавз" в Шикаґо в тижні від 16-го до 21-го травня 1966 року

(11)

(Продовження)

ЗВІДОМЛЕННЯ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА „СВОБОДИ" АНТОНА ДРАГАНА

REPORT BY ZENON SNYLYK

In its news coverage and in its editorial policy, "The Ukrainian Weekly" strives to keep abreast of developments on the Ukrainian scene on this continent, in other countries of the free world, and in Ukraine. With the exception of major occurences in our community, the UNA news receives priority, even if the flow of information from the organization's local units leaves much to be desired. In its feature articles, commentaries, human interest stories, "The Ukrainian Weekly" devotes special attention to problems, interests, and achievements of our youth. With limited space at its disposal and with its permanent staff numbering ONE PERSON, "The Ukrainian Weekly" strives to give coverage to virtually every phase and aspect of our life on both sides of the Iron Curtain. By and of necessity, it continues to be a reflection of its elder sister, the Svoboda daily, with perhaps greater emphasis on youth activity and items of special interest to the English-speaking reader. I believe that in this respect, "The Ukrainian Weekly," while continuing to mirror "Svoboda," need not be its "supplement." A degree of independence in its selection, source material, and planning would improve the quality of "The Ukrainian Weekly" without impairing its relationship to "Svoboda."

As in every phase of UNA activity, the emphasis in "The Ukrainian Weekly" must be on expansion and progress. The assumption that "The Ukrainian Weekly" can make progress as a one-man operation appears unfeasable and unrealistic in the light of immediate and future needs of our organization and our community. It is my firm conviction, based on pragmatic experience, that to improve the quality of material, as I have constantly striven to do in both style and language, to introduce more interesting features, to increase in-depth and on the-spot coverage and thus furnish greater latitude and more stimulating reading, the staff of "The Ukrainian Weekly" must be enlarged. The network of its correspondents must be expanded to encompass at least major centers of Ukrainian community life in the United States and Canada. This necessitates greater budgetary allowance for commissioned articles, features writers, reporters who can and should be found among our younger people. The decision rests with the UNA Convention. And if this be construed as a plea by your editor, then it is meant to be so.

At the present time, "The Ukrainian Weekly" has three permanent contributors, to whom I am immensely indebted for prompt, timely and valuable articles: Prof. Clarence A. Manning, Mr. Theodore Lutwiniak and Mr. Oleh Zwadiuk. All of them have been cooperative, helpful and responsive to my views and wishes. Mrs. Helen P. Smindak, former editor of "The Ukrainian Weekly" and now our extremely capable social columnist, was forced to temporarily discontinue writing for "The Ukrainian Weekly" due to ill health and our own budgetary considerations. It is anticipated that she will resume her column, as well as another feature that is being contemplated for the near future.

I am also indebted to dozens of persons who have contributed occasionally to "The Ukrainian Weekly" without any remuneration and to those readers who have sent in clippings from local newspapers for publication in our weekly (As an example of the first category, I would like to cite an an excellent article on the problems of Ukrainian youth, written exclusively for "The Weekly" and "Svoboda" by Mr. Myron B. Kuropas, UNA Supreme Advisor and himself a professional educator). To my predecessor, Dr. Walter Dushnyck, I owe a special debt of gratitude for professional guidance and friendly advice.

Since last summer, I have had the privilege and the opportunity to avail myself of occasional, though no less valuable and sorely needed, assistance by Miss Oksana Dragan, a knowledgeable, intelligent and capable writer-historian.

My list of acknowledgement would not be complete without mentioning the editors of "Svoboda," as well as members of the UNA Supreme Executive Committee and the Supreme Assembly. They have been considerate, understanding, and responsive, if not undemanding.

In concluding my report, written on the eve of UNA's 26th Convention, may I be allowed to extend my best wishes for fruitful deliberations to all UNA officers and delegates assembled in the Windy City of Chicago, and share with them in the hopes and dreams of a brighter future for our organization, our community in the free world, and our Ukrainian people in their native land.

Стільки про свою працю та про „Український Тижневик" його спосібний і дбайливий редактор Зенон Снилик. Із переходом ред. Снилика на повночасну працю при тижневику закінчено, слава Богу, довгий період редакційної тимчасовості — провізорії, що не могла не відбитися на самій праці і, зокрема, на дальшому плянуванні. З приємністю хочу ствердити, що „Український Тижневик" був предметом зовсім оправданої і потрібної уваги з боку нашого Головного Уряду. Виявом цієї уваги була покликана на річних нарадах Головного Уряду УНС окрема комісія, із головною радною пані Гелен Олек на чолі та з гол. контролером Петром Пуцилом, гол. радним Мироном Куропасем, ред. Зеноном Сниликом і звідтодавцем у складі. Думкою було, щоб Комісія приготовила й перевірила плян і конкретні можливості дальшого розвитку цієї важлевої нашої публікації. Цього не зроблено з тієї простої причини, що всі наші навіть найкращі пляни залишаться теорією, якщо не буде засобів на їх здійснення. Цю справу повинна вирішити наша теперішня конвенція й тому включимо її до конкретних пропозицій відносно дальшого розвитку видавництва УНСоюзу.

ДИТЯЧИЙ МІСЯЧНИК „ВЕСЕЛКА"

Як і в усіх дотеперішніх редакційних звітах, так і в цьому конвенційному, можу лише ствердити з найбільшим признанням і вдячністю для редакції цього нашого дитячого журналу, що в звітовому часі ми зустрічалися із найбільшою дбайливістю і турботою, щоб „Веселку" піднести ще вище, щоб ще більше достосувати її до потреб і вимог нашої громади та її майбутньоо. Про це говорить своїм неперевершеним змістом та мистецьким оформленням сам журнал і про це звітує, за редакцію „Веселки", проф. Володимир Барагура.

ЗВІТ РЕДАКЦІЇ „ВЕСЕЛКИ"

Коли в половині травня 1966 р. у Шикаґо почне свої наради 26-та Конвенція Українського Народного Союзу,

Проф. Вол. Барагура

Проф. Р. Завадович

появиться 141-2 число „Веселки" на тринадцятому році її появи.

Оце вже четвертий раз стає Редакція „Веселки" зі звітом перед Конвенцією УНС. Перший раз вона звітувала у 1954 році, коли то тільки виринула справа видавання дитячого журналу. Тоді „Веселка" була щойно в стадії організації, були пороблені перші кроки для її реалізації, була змонтована редакція, намічені співробітники, накреслений плян праці, запроєктований бюджет, а між делеґатами на Конвенції велася підготовна робота, щоб поставити конечність видавання дитячого журналу на порядок нарад Конвенції та домогтися реалізації цієї всенаціональної справи. І коли між іншими важливими проєктами, внесками й справами, які дискутувалися під час Конвенції в 1954 р. був поставлений проєкт видавати „Веселку", ніхто — ні її ініціятори й організатори, ні внескодавці не могли знати, чи хочби передбачати, яке буде майбутнє започаткованого діла. Ніхто тоді й не сподівався, що зі скромного додатку на звичайному газетному папері до щоденника „Свобода" виросте самостійний журнал на доброму журнальному папері з кольоровими ілюстраціями, здобуде собі любов читачів та признання учительських і педагогічних кіл, як і усього громадянства. Ніхто й не думав, що цей журнал відіграє свою ролю й у політичному житті та насторожить увагу московсько-большевицького окупанта, який побачить у ньому поважну загрозу для своїх русифікаційних плянів, які послідовно проводить при допомозі видаваного на Україні українською змосковщеною мовою, але зовсім московсько-большевицького духом „Барвінку", чи інших видань для дітей та для підривної роботи й дезорієнтації еміґраційного громадянства зорганізує й собі видавництво „Веселка".

На наступній Конвенції у 1958 р. Редакція звітувала вже за готовий журнал, який зі стадії організації перейшов у стадію реалізації. Тоді перед делеґатами на Конвенції виринула не справа започаткування журналу й апробати на його видання, а питання його розвитку. Бо в 1957 році зайшли в журналі колосальні зміни на краще. Він перестав бути тільки додатком до щоденника „Свобода", а став самостійним журналом видавництва „Свобода". Він перестав виходити на газетному папері, а почав появлятися на журнальному папері. З однокольорового чорного друку він перейшов на трикольоровий друк. Він почав базувати своє існування на передплатниках і пожертвах на пресовий фонд. Крім того на експериментальній базі уведено поруч українського тексту дві сторінки англомовного тексту з лекціями української мови для англомовних дітей, які одначе за два роки занехано через брак відгуку збоку читачів та через акцію деяких кіл громадянства, зокрема в Канаді, які обстоювали тільки українську мову в „Веселці".

Коли наступила чергова Конвенція УНС у 1962 р. „Веселка" мала вже забезпечені всі аспекти своєї появи — органічно зрослу Редакційну Калеґію, розбудований штаб співробітників — авторів, ілюстраторів, композиторів, забезпечену матеріяльну базу, 4 тисячі читачів-передплатників та повну підтримку громадянства, зокрема шкіл, курсів українознавства, виховних організацій.

І перед цією Конвенцією УНС у 1966 „Веселка" стає звітувати, як журнал, який потребує розбудови. Тому делеґати повинні в першу чергу, поруч забезпечення нормального існування журналу, подумати також над його покращанням , перед усім збільшенням кількости сторінок до двадцяти та доданням окремої обкладинки, бо цього вимагають вже потреби читачів та характер місії, яку має виконувати журнал.

Ілюстрований журнал для дітей „Веселка" виходить від 15-го вересня 1954 р. Склад Редакції „Веселки" від першого дня її появи до сьогодні без змін — Володимир Барагура (Ню Йорк), Роман Завадович (Шикаґо), Богдан Гошовський (Канада). Крім основного ядра, яким є редакція, журнал має ще кілька десятків постійних і принагідних співробітників, які забезпечують журнал матеріялами, ілюстраціями, та нотами. А деякій мірі Редакція використовує передруки раніших творів та користується архівом Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. У цей спосіб в „Веселці" появилися друком твори деяких авторів, які не мали змоги опублікувати їх ніде інде й якби не „Веселка", то ледви, чи ці твори були б відомі читачам. Згадати б хочби твори різних авторів, що пропали під час війни, чи через воєнне лихоліття не змогли опублікувати своїх писань. До таких творів належать „Громадка Добродушка Дадка" А Коломийця, писання Мирослава Петрова „Михайлик" Дмитренко, „Водяночок" О. Олеся, що появиться в „В" перводруком цього року, переклад з французького більшого оповідання М. Вовчка „Ховзька стежка" досі в нас невідомого, що саме друкується в „Веселці", передруки кількох творів, яких наклади повністю вичерпані, або яких твори не можна дістати, бо большевицький режим їх заборонив (казки Свідзінського). Так само багато живучих еміґраційних авторів не мали б змоги донести своїх писань до читачів, якби не „Веселка".

У зв'язку з цим виринає потреба пожвавити книжкові випуски „Бібліотеки Веселки", яка видавши декілька випусків, на жаль, не має змоги продовжувати їх видавати, хоч твори є, зокрема передруки з „Веселки". Так само декілька наших письменників-сеньйорів, як О. Цегельська, Г. Чорнобицька, К. Перелісна ,заслужений дитячий письменник Р. Завадович, Л. Полтава, Г. Черінь, М. Щербак, надармо ждуть на появу збірок своїх творів, які при добрій волі могли б за допомогою „Веселки" появитися.

Цього року Редакція „Веселки", приготовила окреме англомовне видання „Веселки" свого роду „дайджест" для англомовних дітей українського походження та для американських дітей, які бажали б зацікавитися українською тематикою. Перший випуск матиме 24 сторінки. Випуск має експериментальний характер і коли його поява матиме позитивний відгук, будуть приготовані дальші випуски. Є можливості на його успіх з уваги на чимраз більшу кількість англомовних українських дітей.

Треба також підкреслити поширення „Веселки" на терені Канади, де колосальну акцію веде інж. Вацик. Тепер перед „Веселкою" на терені Канади виростають нові можливості, перспективи й завдання та відповідальність у зв'язку з припиненням виходу дитячого журналу „Мій приятель", який досі обслуговував дітей Канади й був поширений в українських парохіяльних школах на терені ЗДА. Таксамо упадок „Юних Друзів", які появлялися на терені Англії для обслуги тамошніх дітей і дітей-скитальців в Европі, накладає на „В" нові завдання й обов'язки та відкриває перед нею нові можливості. Бо це вже на наших очах згинули три дитячі журнали, видавані на еміґрації — поруч згаданих уже кілька років тому перестав виходити „Соняшник" П. Волиняка. На цьому тлі упадку інших дитячих журналів корисно виходить „Веселка", яка має всі дані розросту й розбудови, а це завдяки своїм мистецько-літературним та виховно-дидактичним й ідейно-світоглядовим принципам — вона від початку свого існування є всенаціональним журналом, без територіяльних віровизнаневих, чи партійно-політичних різниць. „Веселка" керується цією засадою від перших днів своєї появи так щодо потреб своїх читачів, як і в доборі своїх співробітників. Головним завданням і ділянкою „В" є українознавство й збереження молодого покоління для української спільноти й від цих основних засад вона не відступає.

З уваги на появу двох юнацьких журналів, які обслуговують дітей вже від дванадцятого року життя, „Веселка" останньо пересунула точку тяготи на дітей молодшого віку, зокрема на малят-дошкільнят і завела окремі сторінки п. н. „Веселочка".

З'ясовані тут моменти, зокрема непоява трьох дитячих журналів на еміґрації, виразно підказують розбудову нашого журналу, а саме — збільшення до бодай двадцяти сторінок друку й додання окремої обкладинки. Ці два моменти повинні бути предметом належної застанови делеґатів на найновішій Конвенції УНС й повинні бути позитивно вирішені. Зі свого боку Редакція ґарантує, що матеріялів для виповнення додаткових сторінок вистачає, а збільшений об'єм журналу дасть Редакції кращі умови й можливості плянування окремих чисел, що зробить журнал цікавішим і різноманітнішим.

Інша проблема, це систематична поява книжкових видань у „Бібліотеці Веселки", яка має всі дані на те, щоб розростися в книжкове видавництво для дітей на еміґрації. Таким чином у видавництві „Свобода" можна б зосередити всеціло видавничу справу для дітей на еміґрації.

КАЛЕНДАРІ - АЛЬМАНАХИ

Важливу позицію в періодичних публікаціях УНСоюзу, як і всієї української громади у вільному світі займають сьогодні, думаю, щорічні наші календарі - альманахи. Правду сказавши, ці щорічні книжки є календарями тільки по своїй назві та тим, що до кожного з них додається для вигоди й потреби читачів, календарну частину — місяці, цебто дні і свята в році, та оголошеневий відділ, що допомагає і тим, які оголошуються, як і видавництву покрити бодай частину коштів цього видання. Зміст же календарів — це радше збірники актуальних, часто дбайливо опрацьованих матеріялів, що стають важливим джерелом знання та причинком до нашої історії, культури й розвитку нашої політичної думки. Вже від деякого часу календарі-альманахи УНСоюзу і „Свободи" кожного року присвячені якійсь центральній події чи річниці того року, на якій вони публіковані. В звітовому часі — наш альманах на 1963-ій рік був присвячений 70-річчю „Свободи", в 1964-му році — найважливішій події не лише того року, але й нашої американсько - української історії — відкриттю пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні з нагоди 150-річчя з дня народження Поета, та 70-річчю Українського Народного Союзу; в 1965-му році — ми знову відмітили вже довершену подію відкриття пам'ятника і в тому році ми вперше почали надавати нашим альманахам відповідне мистецьке оформлення; на цей рік наш альманах присвячений другому найбільшому після Тараса Шевченка Синові України, Іванові Франкові, з нагоди 50-річчя його смерти та 110-річчя його народження. Проходить уже пів року цих роковин, а альманах УНСоюзу є, покищо, єдиним українським збірником у вільному світі з цієї нагоди. Черговий альманах УНСоюзу — як уже згадано на іншому місці — буде збірником важливих матеріялів і документів, всеціло присвячених 50-річчю великої Української Революції.

АНГЛОМОВНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Проф. д-р Вол. Кубійович і його твір — Англомовна Енциклопедія Українознавства

Найбільшим — і не лише в звітовому часі, але й в 73-літній видавничій історії УНСоюзу — подвигом була, очевидно, публікація першого тому Англомовної Енциклопедії Українознавства під головною редакцією проф. д-ра Володимира Кубійовича та при співпраці доброї сотні найвидатніших наших науковців. Книгу видало для Українського Народного Союзу видавництво університету в Торонті і — як це можна вносити та як про це свідчать десятки рецензій в найповажніших американських, канадійських і закордонних журналах — ця книга є без сумніву найбільшим і найповажнішим та найбільш фаховим і авторитетним вкладом для оборони й перемоги української правди в світі. Правда, кошт цього видання — як на наші відносини — поважний, але й він не стоїть у жадному відношенні ані щодо вартости книги, ані щодо коштів подібних публікацій інших народів. Найвищий науковий стандарт цієї книги, що здобув їй найвищі признання і найкращу репутацію в науковому світі, завдячуємо в першу чергу її головному редакторові проф. д-рові Володемирові Кубійовичеві та всім його редакційним співробітникам. Сподіюсь, що ця наша конвенція схвалить окрему резолюцію та нею висловить їм свою вдячність, бо на неї вони більше, ніж заслуговують.

Ми мали багато надій, що не лише перший, але вже й другий том цієї монументальної книги зможемо в готовому стані зарепрезентувати цій нашій великій конвенції. Такий був плян, було також багато зусиль і багато доброї волі, щоб його здійснити, але не пощастило і на це були оправдані причини. Тим не менше, підготова матеріялів до другого тому Енциклопедії поважно заавансована, більшість матеріялів є вже у нас й англомовно оформлені та готові до дальшої редакційної перевірки. При редакційній підготові матеріялів у нашій редакції найтісніше співпрацює з головним редактором проф. д-ром Вол. Кубійовичем ред. Богдан Кравців, а англомовним оформленням цих матеріялів займався початково ред. Зенон Снилик. Після переведення його на повночасову працю при редаґуванні „Українського Тижневика" в половині минулого року, цією працею, цебто англомовним оформленням матеріялів до другого тому Енциклопедії, займається в нашій редакції наша нова кваліфікована редакційна співробітниця Оксана Драган, яка в потребі та принагідно виконує й інші редакційні доручення і обов'язки.

Сподіємося, що матеріяли до другого тому Англомовної Енциклопедії Українознавства будуть остаточно закінчені до кінця цього року та що в наступному, 1967-му році, цебто в 50-річчя Української Національної Революції, цей том появиться друком, що дай Боже!

Я вже згадував про це в одному із моїх річних звітів і повторю тепер, що появу друком Енциклопедії, після довгого і, здаваюся, безвиглядного процесу її підготови, треба завдячувати рішучості й наполегливості нашого головного предсідника п. Йосипа Лисогора.

ІНШІ КНИЖКОВІ ВИДАННЯ

Англомовна Енциклопедія є нашим найбільшим, але не одиноким книжковим досягненням в звітовому часі. Англійською мовою в тому часі появилися ще чотири інші книжки: „Their Land" — перша й більше, ніж потрібна антологія української прози, Івана Панчука „Shevchenko's Testament", „Our Ukrainian Cardinal" і вкінці, „Ukrainian National Association, Its Past and Present.

Українською мовою, крім щорічних календарів-альманахів, у нашому видавництві в звітовому часі появилися: д-ра Луки Луцева: „Маркіян Шашкевич", „Тарас Шевченко", „Ольга Кобилянська" й „Іван Франко", Миколи Понеділка „Смішні сльозини", Софії Парфанович „Такий він був", Володимира Кедровського „Обриси минулого" та, вкінці, „Український Народний Союз" і „Маємо Кардинала".

Усі ці книги і книжки, разом з нашими періодичними публікаціями, що появилися в звітовому часі є, думаю, чи не найбільшим нашим видавничим доробком у такому короткому періоді та становлять непроминаючий вклад Українського Народного Союзу в розвиток української культури й української думки та в перемогу української правди.

БЕЗУСПІШНИЙ КОНКУРС

Виконуючи рекомендацію попередньої конвенції, „Свобода" в квітні 1964-го року проголосила, з нагоди 70-річчя УНСоюзу, конкурс на повість, оповідання або п'єсу з українського життя в ЗДА або Канаді. У відповідь на проголошення наспіло тільки дві праці і вже сам цей факт перерішував справу „конкурсу", бо який це конкурс між двома тільки працями? В додатку, обидві праці в оцінці редакційного жюрі не відповідали вимогам конкурсу, хоч і мали добру оцінку самі по собі. Одною з причин невдачі цього конкурсу могло бути встановлення занадто обмеженого реченця надсилання конкурсових творів. Пропонуємо конкурс повторити з нагоди 75-річчя УНС і „Свободи та включити до нього і згадані дві надіслані праці.

АДМІНІСТРАЦІЯ, ДРУКАРНЯ

Люба Лапичак

Анатоль Домарацький

Згадано вже про редакторів та редакційних співробітників Видавництва УНСоюзу, не менш важливим та продуктивними частинами якого є наша адміністрація, друкарня й експедиція. Як у редакції, так і в цих відділах в-ва маємо давніх, досвідчених і найбільш відданих працівників, з-поміж яких у звітовому часі деякі відійшли, а на їх місце прийшли інші. Для реєстру та для заслуженої пам'яті згадаю насамперед нашого довголітнього, надзвичайно трудящого і кваліфікованого друкаря та свідомого і жертвенного громадянина Дмитра Кравця, який в звітовому часі відійшов у вічність, залишаючи в нашому видавництві і в нашій громаді назавжди світлу пам'ять по собі. У вічність відійшов у звітовому часі наш колишній заслужений керівник друкарні св. п. Софрон Федів. Відійшов від нас на заслужений відпочинок з відповідною відправою другий наш друкар-піонер, колишній УСуСус, делеґат на кількох попередніх конвенціях УНСоюзу Володимир Кушнір, подібно як раніше відійшов на пенсію такий же наш відданий і довголітній метранпаж Яків Кулинич. Із довших часом працівників у нас відійшов уже в цьому році на передчасну пенсію Михайло Задорецький.

Адміністрація працювала під безпосереднім і дбайливим наглядом нашого головного предсідника п. Лисогора в незміненому складі: Люба Лапичак, Квітка Стецюк, Марія Сташинська та дир. Петро Постолюк, що завідує книжковим видавництвом і книгарнею. Востанньому до працівників адміністрації долучилася Дарія Семеґен. У ювілейному альманасі „Свободи" на 1963-ий рік цей звітодавець у репортажі „Мандрівка по „Свободі" " подав загальний огляд нашого видавництва: хто, де і як працює. На цьому місці скажу тільки коротко, що не уявляю собі більш дбайливої, солідної і продуктивної праці, як їх дає нам наша адміністрація. Очевидно, що в тій тисячі й одній справі, що їх кожного дня полагоджує наша адміністрація, може трапитись якась помилка чи недотягнення, як трапляються і в редакції і в усіх інших відділах, бо це є людське. Але це в нічому не зменшує загальної і найвищої оцінки, на яку ці наші працівники, думаю, заслуговують.

Це саме відноситься й до друкарні, керівництво якої від 1-го березня 1965 р. перебрав наш справжній друкарський майстер на всі руки, Анатоль Домарацький, після того, як попередній довголітній та в кожному відношенні кваліфікований керівник друкарні Роман Ференцевич з особистих причин зрезиґнував із цього становища. У складальному відділі працюють, а з редакторами найтісніше співпрацюють крім згаданих Анатоля Домарацького і Романа Ференцевича такі ж кваліфіковані знавці свого діла та совісні і віддані працівники, як: Ярослав Сидоряк, Євген Гарасимчук, Микола Попович, Степан Кулик та молодий і надійний наш

новий метранпаж, уже ученик цього діла в Анатоля Домарацького, Володимир Калиновський. А місце тих, що відійшли, в складальному відділі заняли в останньому часі нові наші надійні складачі Маріян Коць, С. Сапрун і С. Чума. Друкарями-пресманами незмінно працюють один з найстарших часом служби і заслуг Теодор Гіль при газетній пресі, і молодий віком, але багатий досвідом і знанням Ярослав Петрух при книжковій пресі. Після деяких змін в експедиції працюють тепер давні наші працівники-громадяни Володимир Назаревич і Володимир Карий, та найновіший працівник З. Гібей.

У різних „сезонах" та під час вакацій у видавництві доривочно допомагає кількох студентів.

Разом у видавництві — редакції, адміністрації та друкарні й експедиції — затруднених є тепер постійно 28 працівників, не враховуючи в це тих співпрацівників редакції, які не працюють у її приміщеннях, та редакторів „Веселки".

Це тільки дуже загальний огляд стану і праці видавництва УНСоюзу в звітному часі.

НАШІ ПРОБЛЕМИ

Звіт закінчу короткою згадкою найважливіших і найбільш пекучих проблем видавництва, що їх при добрій волі та при відповідному зрозумінні може розв'язати ця конвенція.

1. Щоденник „Свобода" мусить збільшити свій об'єм, якщо вона має дальше виконувати ту ролю, що їй призначили наші основоположники-піонери та якої від неї вимагають час і обставини. Ми у видавництві є звичайні працівники, а не чарівники, і ми вже нічого дальше не можемо вчинити, щоб відповідати потребам нашої організації і нашої громади. Ми вже перевели, думаю, всі можливі реформи, ми збільшили „посмність" щоденника вдвоє, не збільшуючи його об'єму, але тепер уже нікуди дальше не можна йти без збільшення об'єму щоденника. На цій нашій конвенції напевно є десятки осіб, які можуть мати претенсії до редакції за те, що їх дописи не були надруковані, були надруковані з запізненням і скорочено.

Дальше, якщо ми хочемо рости і розвиватись, якщо хочемо підноситись, а не падати, ми мусимо віддати більше й окрему увагу в нашому щоденнику справам нашої культури й літератури у формі періодичних окремих сторінок. Це саме відноситься до окремої „Жіночої сторінки", щодо якої була відповідна рекомендація вже попередньої конвенції та щодо редакції якої вже переведено відповідні приготування. Відноситься це також до започаткованої вже неперіодичної сторінки „Українці над Пацифіком" та окремої уваги для наших читачів і нашого життя в Канаді. Як одна із наших канадійських газет започаткувала своє „американське видання", це тим більше повинна вчинити „Свобода" із своїм „канадійським виданням". Росте наша організація, росте наша громада, ростуть наші вимоги і наші потреби, а „Свобода" не може вже зробити й кроку вперед, якщо ця конвенція не створить для цього відповідної і необхідної фінансової бази.

2. Англомовний „Український Тижневик" — ця сама й ще додаткові проблеми. Як відомо, цей тижневик довший час появлявся окремо від „Свободи" й щойно в 50-их роках його з ощадностевих причин — друк і пошта — „скомасовано" із суботнішнім виданням щоденника. Наш розвиток, час і потреби вимагають, щоб ми знову публікували цей тижневик окремо і в новому оформленні. Ми маємо точний плян що й як треба зробити, але ж знову — ми ані кроку вперед уже не можемо зробити без тієї фінансової передумови, яку може дати видавництву ця конвенція.

3. Дитячий місячник „Веселка" — мінімальні вимоги і потреби для її дальшого розвитку з'ясовані в звіті її редакції. Окрему увагу зверну на потребу і загальне побажання друкувати бодай квартально англомовний „дайджест" цього журналу, перше число якого — до речі — вже готове до друку та буде надруковане негайно після нашої конвенції.

Це є ті наші головні проблеми, розв'язка яких залежна від рішень теперішньої конвенції. З ними, цими проблемами, познайомився вже раніше, на своєму минулорічному засіданні Головний Уряд УНСоюзу, він їх перевірив та визнав за необхідні і невідхильні та рішив рекомендувати й просити цю Конвенцію, щоб вона схвалила:

1. Збільшити передплату „Свободи" від членів УНС до одного доляра місячно;

2. Зобов'язати всіх англомовних членів УНСоюзу, себто тих дорослих членів нашої організації, які звільнені від обов'язкової передплати щоденника, щоб вони передплачували англомовний „Український Тижневик" і встановити висоту передплати на цей тижневик на 25 центів місячно, себто на $3.00 річно.

До цих найголовніших наших проблем долучується ще одна, яку тепер болюче починає відчувати вся вільна українська преса та яка вже в недалекому майбутньому може стати для неї справжнім гамлетівським „бути чи не бути". Маю на думці справу українського журналістичного доросту і створення таких умовин праці і виглядів, які могли б бути заохотою для молодих людей для вибору кар'єри в українській журналістиці. Це справа вітального значення й ми допустилися б смертельної помилки, якби бодай серйозно не спробували її розв'язати. Також і в цьому відношенні ця наша конвенція може сказати своє рішальне слово, як у цій справі буде запропонована їй відповідна резолюція.

Згадане тут буде на порядку нових справ та ухвал для добра організації і сподіюся, що під час дебат над цим, Конвенція дозволить звітодавцеві на додаткові вияснення та аргументи, бо вони поза всяким сумнівом доказують і переконують, що позитивне полагодження згаданих проблем та рекомендацій Головного Уряду УНСоюзу є не тільки в найкращому інтересі нашої установи, але й направду невідхильною і категоричною вимогою нашого розвитку і нашого майбутнього.

ЗАКІНЧЕННЯ

Кожна редакція, а тим більше „Свобода", що є органом найстаршої і найбільшої української установи у вільному світі, Українського Народного Союзу, та — можна б сказати — установою сама по собі, має стільки справ і проблем, що даремно було б намагатися вичерпати їх навіть у довшому звіті. Тому то ми тільки заторкуємо та тільки характеризуємо деякі із тих справ, що вимагали окремої уваги в звітовому часі чи вимагатимуть й завтра. Наприклад, у цьому звіті немає виразного з'ясовання того, що можна б назвати „лінією" „Свободи" та способу її редагування. Але ж, навіщо з'ясовувати „лінію", як вона та сама, що була і за часів першого її редактора о. Григорія Грушки, за найвидатнішого її редактора д-ра Луки Мишуги, за ввесь час її існування. В першому формальному звіті цього звітодавця на річних нарадах Головного Уряду УНС в травні 1955-го року було формальне „повторення принципів", себто тієї національно-демократичної „лінії" „Свободи", яку встановили й основоположники та яку більше ніж виправдало життя й історія. Очевидно, що за 73 роки існування „Свободи" змінилися і часи і люди, змінилися обставини і потреби, за той час нераз наступала переоцінка вартостей, але все це не становить для „Свободи" жадної проблеми. Кожночасна бо її редакція має саме в минулому „Свободи" ту базу-підставу, за якою шукав колись Діоген, щоб „зрушити землю". Отже, мавши таку непорушну ідейну та принципову базу, головною проблемою кожночасної редакції „Свободи" є „йти з духом часу" в способах редагування і друку щоденної газети. Ці нові потреби й вимоги, які відносяться не тільки до „Свободи", але й всієї преси, звітодавець з'ясував у своїй доповіді: „Проблеми нашої журналістики і преси", виголошений на першому з'їзді українських журналістів Америки і Канади на нашій оселі „Союзівці" з кінцем жовтня 1965-го року. Доповідь була опублікована на сторінках „Свободи" і прохаю вважати її частиною цього звіту та апробувати, як професійну й етичну базу праці редакції органу УНСоюзу.

Я поступив би несправедливо, як на закінчення не ствердив би з вдячністю згаданої вже благодійної істини: якщо періодичні й книжкові публікації УНСоюзу в звітовому часі мали який успіх, то це треба в головній мірі завдячувати найбільш уважливому відношенні до цих публікацій та до редакції найширших кіл членства УНСоюзу, його Головного Уряду та, зокрема, Головного Екзекутивного Комітету із головним предсідником Йосипом Лисогором на чолі та заступниками головного предсідника інж. Степаном Куропасем і пані Анною Герман, головним секретарем д-ром Ярославом Падохом і головним касиром Романом Слободяном у складі. Трьох членів Екзекутиви: Й. Лисогір, інж. Ст. Куропась та д-р Я. Падох могли б оправдано і заслужено зарахуватись до найактивніших членів редакції. Це саме можна б сказати й про голову нашої Головної Контрольної Комісії д-ра Вол. Галана. Коли в нашій книжечці про „УНСоюз в минулому і сучасному" стверджено, що наш головний предсідник п. Й. Лисогір започаткував „нову добу" в історії УНСоюзу, то ця „нова доба" відноситься також і до співвідношення між УНСоюзом та його органами. У цьому відношенні „Свобода" ще ніколи не мала таких сприятливих передумов своєї праці і свого розвитку, як їх має тепер. Своїм приємним обов'язком вважаю за потрібне ствердити це не тільки, як кажуть, „для історії", але й для конкретних рішень цієї нашої конвенції.

В таких умовах і якщо ця конвенція схвалить ще необхідні фінансові передумови, перед нашою організацією і її видавництвом направду світле майбутнє. Сьогодні, як ніколи раніше, маємо можливість і нагоду виконати заповіт сл. п. д-ра Луки Мішуги, який в останньому своєму конвенційному звіті на 23-тю конвенцію УНС у Вашингтоні в травні 1954-го року твердив і закликав: „Ми свідомі, що хоч „Свобода" зробила багато доброго для нашого народу в Америці, як і для української справи, вона могла б куди більше зробити, якби мала змогу побільшити свій об'єм та розпустити свої крила на всю довжину і ширину. Допоможім їй хоч тепер це зробити, бо чогось ліпшого, ідейнішого, триваліщого і впливовішого ми вже на цій землі не здобудемо!"

Просвіти й допоможи нам, Боже, цей заповіт здійснити!

До свого друкованого звіту додав головний редактор „Свободи" Антін Драган наступне:

„Пане Предсіднику, Шановна Президіє, Головні Урядовці, і Достойні Делеґатки і Делеґати! Спочатку дозвольте мені представити Вам інших членів нашої редакції, які є тут на Конвенції. Це є ред. Остап Тарнавський, ред Іван Керницький — Ікер. Я маю зокрема направду велику приємність привітати вперше на нашій Конвенції відомого і заслуженого письменника, поета, культурного діяча, неструдженого від самого початку редактора „Веселки", пана професора Романа Завадовича. До нашої редакції належить наш такий же неструджений редактор спортовий і спортової сторінки п. Володимир Сохан — наш конвенційний секретар. Був і є з нами, але в цій хвилині його не бачу на залі, наш наймолодший редактор — едітор оф ди „Юкрейніен Вікли" п Зенон Снилик. Я мушу на цьому перестати, бо коли б хотів представляти усіх наших співробітників, я мусів бо зачати від Головного Екзекутивного Комітету, Контрольної Комісії, всіх радних і мабуть 4/5 частини Вас, Пані і Панове, Делеґатів, які до „Свободи" дописують і помагають її бути „Свободою". Наших працівників адміністрації і шефа нашої друкарні вже Вам представив предсідник: вони є тут з нами.

До редакційного звіту пригадується мені одна історія, як це президента Лінкольна безпощадно критикували одного разу за його політику і його адміністрацію. Замість відповідати, він пригадав одну історію з піонірських часів, як то валка поселенців, завойовуючи нові горизонти, поспішала в ночі на Захід і в тому часі зірвалася буря. Страшний дощ, громи і блискавки. І як тріснув один такий грім, провідник валки злетів з коня. Впав у болото на коліна і тоді, при цій нагоді, відразу помолився: Господи, якщо Тобі не робить різниці, то чи не міг би Ти так зробити, щоб ми мали менше громів, а більше світла — блискавки, бо тоді знатимемо краще, куди нам іти. Думаю, що те саме є і в часі наших нарад. Дай Боже, щоб ми мали більше світла блискавки, а менше гуку громів, бо чого-як-чого, але світла нам дуже потрібно.

„Свобода", мабуть, могла б цілком обійтися без звіту редакції, бо наш звіт це наш щоденник „Свобода", яка на своїх 4 чи 6 сторінках звітує Вам кожного дня. Ми звітували Вам на 4, 6 а то й 8 сторінках „Свободи" точно 1,032 рази, 208 разів у англомовному „Українському Тижневику" і 48 разів у дитячому місячнику „Веселці". Досі ще не знайшли компютера, чи якоїсь інакшої машини, яка могла б цю роботу за нас зробити, що могла б заступити людську думку. Багато легше адоптувати дитину ніж привести її на світ та виховати. Ми не можемо ніколи, нічого адоптувати. Те що продукуємо, воно народжується серед звичайних, часто гострих болів, що все живе супроводять на світ. Коли при тому часом піднесеться, чи притишиться голос, то це людське і нічого дивного. Ми мали одне велике завдання у звітовому часі. Слово, живе слово. Шевченко — наш патрон поставив нам на сторожі. Але це слово є обосічним мечем, який може нам допомогти, але і може нам часом пошкодити. Може нас часом захоронити, але може часом нас зарізати. Знаємо з історії УНСоюзу, що давно часто і рік не проходив, як редактори і репрезентанти УНСоюзу ставали перед суд. Тепер я можу сказати, що за 12 років моєї відповідальности в „Свободі" ми ані разу не були в суді. Щоб оминути такі речі, треба, очевидно, вважати. Ми є братська установа, в якій кожний має право голосу. Але редактори мають дбати про те, щоб якесь гостре слово не обернулося проти нас.

Газета „Свобода" — це кожноденна праця, бо газета мусить вийти, чи дощ, чи погода, чи здоров'я, чи недуга. Газета мусить кожного дня вийти, без огляду на всякі перешкоди. Вона мусить вийти з вістками і матеріялами, не тільки тими, що Ви хотіли б знати, але й з тими, які Ви повинні знати

Часом ми маємо багато застережень, чому одна чи друга вістка чи стаття надруковані. Під час редакційної праці легко можна переконатися, що найбільшими противниками вільного слова є саме ці люди, які хотіли б мати це вільне слово. Майже в кожному зажаленні пишуть: „Ви мого не надрукували, а навіщо Ви надрукували тамтого?" Ми не чарівники і нічого не порадимо на те, щоб надрукувати на чотирьох сторінках більше матеріялу, як там поміщується.

Крім цих періодичних наших публікацій, ми видали у звітовому часі, думаю, більше як колинебудь в іншому такому ж періоді часу, 4 наші альманахи, 8 окремих книжок і окремо хочу звернути увагу на видання справжньої „книги буття" українців — англомовної Енциклопедії Українознавства. Над нею працювало понад 80 найкращих наших умів і ця Енциклопедія вийшла великим коштом. Ми виконували тільки технічну роботу, ми займалися тільки так званим англомовним оформленням, але направду один Бог Святий знає, скільки це вимагало труду. Я звертаю на це увагу і думаю, що зможу в імені цієї Конвенції висловити признання і подяку головному редакторові професорові д-рові Володимирові Кубійовичеві, головному творцеві цієї монументальної книги, цієї направду біблії української правди. (Делеґати апробували цю пропозицію оплесками).

Крім цього, в нас вийшли дві книжки про УНСоюз в українській та англійській мовах. Вийшли книжочки з української літератури і культури, вийшла вкінці наша книжечка у двох мовах „Маємо Кардинала". Ви знаєте, в якій цілі була ця книжка надрукована. Ми, очевидно, після того, що сказав достойний гість Владика, не повинні нічого додавати в цій справі. Але ми мали непорозуміння із цією найважливішою частиною нашого життя — це є церковною частиною. Невчасне, чи невідповідне, зроблене в найліпшій волі, може часто наробити багато шкоди. Але якщо б ми хотіли виелімінувати з наших видань — з наших публікацій наші Церкви, наше церковне життя, це означало б те саме, що заборонити Вам ходити до церкви, заборонити молитися. Ми мусіли б поступово виелімінувати наші народні доми, ми мусіли б крок за кроком виелімінувати всі ті прекрасні галузі великого дерева нашого суспільного і культурного життя, яке мусить мати віддзеркалення в наших публікаціях, якщо ми хочемо, щоб наша установа жила повним тим життям і щоб вона була.

Моїх десять хвилин вже минуло. Але я сподіюся, що Ви, Пані і Панове Делеґати, своїми запитами дасьте змогу вияснити ці проблеми і ці справи, які могли б бути неясні, чи могли б Вас турбувати.

Коротке своє доповнення до звіту я радше закінчив би тим, що сьогодні стало гаслом і вимогою кожної установи і кожної людини, яка хоче мати місце у теперішньому світі під сонцем. Професор Гнатюк і проф. Пап знають на своїх університетах, що для професора є одна девіза: „пабліш ор періш" — видавай, або загибай. Погляньте, Пані і Панове, на всі установи, що все що хоче жити, мусить публікувати. Ми маємо тепер в нашій установі два сильно розвинені департаменти — відділи: це є фінансовий, який, як каже нам головний касир, збільшується мільйоновими кроками; ми маємо першорядно зорганізований динамічний організаційний відділ, який промощує нові шляхи і знову збільшується; ми маємо теж не менш важливий видавничий відділ, наш третій відділ, бо Ви бачите зі звітів кожного урядовця, з якою увагою вони до того відділу відносяться. Це наш видавничо-культурний відділ, що робить нашу установу повною, що не дозволяє їй тільки бути збирачем мільйонів долярів і збирачем людських тіл, але і збирачем, який дбає і мобілізує людські душі. Закінчу свій звіт тим, що я вже сказав, що коли ми хочемо жити, то мусимо видавати. Все інше жене сьогодні експресом, а ми все ще в „Свободі" виглядаємо, як би ми за цим експресом підбігали тачкою. Між ними і нами повстає щораз більша відстань. Ми мусимо створити вже тепер — це історична місія нашої Конвенції — щоб створенням відповідних умовин знову рушити, пустити видавничий відділ таким самим експресом, як розвиваються наші інші ділянки, і запевнити нашій установі повноту того життя, яке є нашою ціллю і ціллю нашої праці."

∴

Заступник предсідника Конвенції д-р Богдан Гнатюк подякував головному редакторові „Свободи", Антонові Драганові за усний звіт — доповнення і попросив до слова предсідника Конвенції адв. Івана Флиса.

Адв. Іван Флис перебрав провід нарадами, подякував всім звітодавцям і заповів порядок зголошення до дискусій над звітами. Бажаючі брати участь в дискусії, згідно зі зарядженням предсідника Конвенції, мають передати секретарям Конвенції карточки із своїми іменами та прізвищами і числами відділів, а секретарі ці карточки понумерують, щоб зголошені в такому ж порядку забирали голос в дискусії.

Предсідник Конвенції Іван Флис прочитав оголошення про те, що Мати Марія — сестра Василіянка з Ню Йорку за уповноваженням від Верховного Архиєпископа і Кардинала Йосифа Сліпого та своїх настоятелів продає медальйони і портрети та інші видання, з яких дохід призначений на цілі Українського Католицького Університету в Римі.

Після цього предсідник попросив до слова заступника предсідника Конвенції Василя Дідюка, який відчитав список осіб та установ, які переслали досі на Конвенцію свої привіти.

Заступник предсідника спершу подякував Делеґаткам і Делеґатам за вибір його до Президії Конвенції, що він прийняв, як признння членству УНСоюзу в Канаді.

ПРИВІТИ

Заступник предсідника Конвенції прочитав поіменний список 17 американських конґресменів, які надіслали привіти Конвенції. Ними були:— Джан Еленборн, Ілліной, Пол Г. Даґлес, Ілліной, Деніел Дж. Ронен, Ілліной, Гейл Шіслер, Ілліной, Мелвін Прайс, Ілліной, Роберт МекКлорі, Ілліной, Доналд Рамсфелд, Ілліной, Джан Б. Андерсон, Ілліной, Шарлотта Рід, Ілліной, Джан К. Ключинський, Ілліной, Вілліям Л. Спрінґер, Ілліной, Джорж Е. Шіплі, Ілліной, Сідні Р. Єйтс, Ілліной, Френк Аннуціо, Ілліной, Роман К. Пуцінські, Ілліной, Вілліям Т. Мирфі, Ілліной, та два листи привіти від Директора забезпечення стейту Ілліной, Джана Ф. Болтона мол.

Також наспіли деякі привіти від українських організацій, перший з яких від Окружної Ради Союзу Українок Америки за підписом голови Л. Шандри прочитав заст. предсідника Конвенції в цілости. Опісля вичислив він дальші привіти, одержані від таких установ і осіб: Станиця Братства Кол. Вояків 1-ої Української Дивізії в Шикаґо, Комітет для Вшанування о. Агапія Гончаренка, Українське Лікарське Товариство Америки, Об'єднання Демократичної Української Молоді в США, Громадський Комітет для Вшанування Пам'яті Івана Франка в Шикаґо, Український Чоловічий Хор „Сурма в Шикаґо", Товариство Українських Бібліотекарів Америки, Організація Оборони Лемківщини в Америці, член 287 Відділу Микола Горішний, Наукове Товариство ім. Шевченка за підписами голови проф. д-ра Романа Смаль-Стоцького і секретаря проф. д-ра Василя Стецюка, текст якого повністю прочитано.

Після цього предсідник Конвенції Іван Флис попросив Верифікаційну Комісію здати звіт із перечислення бальотів голосування на 11 членів Виборчої Комісії та 5 членів Комісії Просьб і Скарг.

Звіт в імені Верифікаційної Комісії здав Микола Сенчишак, який поінформував, що Комісія одержала 425 бальотів, після перечислення яких стверджено, що на наступних кандидатів до Виборчої Комісії були віддані ось такі числа голосів:

В. 334 — Стефанія Бохонок — 80 голосів
В. 114 — інж. Володимир Бережан — 72 голоси
В. 214 — о. Микола Харищак — 175 голосів
В. 484 — о. Богдан Смик — 213 голосів
В. 343 — Катерина Федоришин — 52 голоси
В. 23 — Анна Пресковнч — 146 голосів
В. 432 — Василь Верига — 84 голоси
В. 45 — д-р Ярослав Бернадин — 134 голоси
В. 144 — Микола Чомко — 81 голос
В. 430 — Осип Бакай — 174 голоси
В. 102 — Микола Бобечко — 136 голосів
В. 257 — Петро Сильчак — 96 голосів
В. 233 — Гелен Маґер — 95 голосів
В. 42 — Роман Шраменко — 145 голосів
В. 170 — Дмитро Дидик — 44 голоси
В. 206 — Лев Гардінк — 31 голос
В. 20 — інж. Володимир Тустанівський — 108 голосів
В. 174 — Ярослав Базюк — 36 голосів
В. 25 — Анатоль Домарацький — 47 голосів
В. 182 — Володимир Дідик — 133 голоси
В. 283 — Павло Пирогании — 101 голос
В. 397 — Петро Генгало — 128 голосів
В. 471 — Микола Андрухів — 118 голосів
В. 184 — Богдан Ластовецький — 57 голосів
В. 399 — мгр Іван Красник — 66 голосів
В. 78 — Іван Петрунцьо — 49 голосів
В. 194 — д-р Володимир Нестерчук — 94 голоси
В. 86 — д-р Іван Сєрант — 31 голос
В. 367 — мгр Юліян Кушнір — 56 голосів
В. 8 — Володимир Козіцький — 26 голосів

З цих 30 кандидатів внаслідок відбутого голосування наступні 11 кандидатів були вибрані до Виборчої Комісії: — о. Богдан Смик — 213 голосів, о. Микола Харищак — 175 голосів, Осип Бакай — 174 голоси, Анна Пресковнч — 146 голосів, Роман Шраменко — 145 голосів, Микола Бобечко — 136 голосів, д-р Ярослав Бернадин — 134 голоси, Володимир Дідик — 133 голоси, Петро Генґало — 128 голосів, Микола Андрухів — 118 голосів, д-р Володимир Тустанівський — 108 голосів.

В імені Верифікаційної Комісії М. Сенчишак прочитав наступну заяву: „Верифікаційна Комісія" інформує, що у Відділі ч. 271 не було формального протесту, тому Екзекутива УНСоюзу затвердила була делеґата цього відділу і про це повідомила Верифікаційну Комісію, яка прийняла це рішення до відома і його апробувала".

Про вислід виборів п'яти членів Комісії Просьб і Скарг звітував другий член Верифікаційної Комісії, Михайло Фединишин. Він подав до відома кандидатів у цих виборах та числа одержаних ними голосів:

В. 106 — Григорій Дацьків — 85 голосів
В. 174 — д-р Атанас Слюсарчук — 144 голоси
В. 204 — д-р Олександер Соколишин — 229 голосів
В. 388 — о. Омелян Мицик — 168 голосів
В. 191 — Василь Колодій — 167 голосів
В. 337 — Емануїл Притула — 59 голосів
В. 445 — Степан Бабій — 147 голосів
В. 489 — Микола Шпитко — 140 голосів
В. 277 — Евстахій Гомотюк — 84 голоси
В. 406 — Микола Мартинюк — 79 голосів
В. 240 — Андрій Запаранюк — 100 голосів
В. 105 — Степан Слободян — 105 голосів
В. 301 — Василь Іващук — 88 голосів
В. 379 — Михаїл Семків — 81 голос.

Згідно з цими числами голосів вибрано до Комісії Просьб і Скарг наступних кандидатів: — д-ра Олександра Соколишина — 229 голосами, о. Омеляна Мицика — 168 голосами, Василя Колодія — 167 голосами, Степана Бабія 147 голосами і д-ра Атанаса Слюсарчука — 144 голосами.

Після цього предсідник Конвенції Іван Флис попросив до слова ред. Остапа Тарнавського, члена Пресової Комісії, який відчитав текст телеграми до Кардинала Йосифа Сліпого:

„Їх Блаженства Кардинал Йосиф Сліпий,
Верховний Архиєпископ Української Католицької Церкви, Ватикан.
Ваше Блаженство!

26-та Конвенція Українського Народного Союзу, що саме відбувається в Шикаґо, Ілліной, у ЗДА, одноДушно схвалила вислати Вашому Блаженству найсердечніші привітання із запевненням найглибшої пошани та повної підтримки у праці і змаганнях для добра Української Церкви і Українського Народу".

Наступним до слова попрошено другого члена Пресової Комісії, ред. Осипа Зінкевича, який відчитав текст телеграми до Митрополита Української Православної Церкви у ЗДА Іоанна Теодоровича:

„Їх Блаженство Іоанн Теодорович, Митрополит
Української Православної Церкви в ЗДА
Ваше Блаженство!

26-та Конвенція Українського Народного Союзу, яка саме тепер відбувається в Шикаґо, Ілліной, одноДушно схвалила вислати Вашому Блаженству найсердечніше привітання із запевненням найглибшої пошани та повної підтримки в праці і змаганнях для добра Української Церкви і Українського Народу".

Третій привіт — телеграму до проф. Володимира Кубійовича прочитав член Пресової Комісії ред. Іван Керницький:

Вельмишановний Пан
проф. д-р Володимир Кубійович, головний редактор Енциклопедії Українознавства, Сарсель, Франція
Вельмишановний Пане Професоре!

26-та Конвенція Українського Народного Союзу, яка саме тепер відбувається в Шикаґо, Ілліной, у ЗДА, одноДушно рішила переслати Вам разом з привітанням запевнення тривкої вдячности за Вашу працю над виданням Українського Народного Союзу — англомовною Енциклопедію Українознавства та бажає Вам успіхів у Вашій дальшій діяльності для української науки і Українського Народу".

Всі три тексти запропонованих телеграм делеґати схвалили одноголосно бурхливими оплесками.

На цьому предсідник Конвенції Іван Флис закрив ранню сесію і заповів, що пополуднева сесія почнеться о год. 2.00 по полудні.

ЧЕТВЕРТА СЕСІЯ

Четверту сесію 26-ої Конвенції відкрив предсідник Іван Флис у вівторок, 17-го травня, о год 2.00 по полудні та проголосив приступлення до чергової точки нарад, а саме дискусії над звідомленнями членів Екзекутиви, Контрольної Комісії, головних урядовців і головного редактора „Свободи".

Предсідник Конвенції проголосив, що 72 делеґати зголосилися до дискусії у секретарів Конвенції. Тому й дораджує Конвенції устійнити, чи не добре було б обмежити час на слово кожного дискутанта, щоб можна було вести Конвенцію та закінчити її згідно з пляном. Делеґат 161 Відділу запропонував, щоб обмежити дискусію до 3-ох хвилин для кожного дискутанта. Його пропозицію піддержав делеґат 105 Відділу.

Делеґат 424 Відділу Володимир Басюк завважив, що дискусія є головною точкою нарад, які мають проаналізувати працю минулих чотирьох років. Він радить тратити менше часу на вибори та виборчі справи, а таки більше часу присвятити дискусії, яка важна для добра установи. Ставить внесок дати кожному дискутантові принаймене 5 хвилин часу. Делеґат 324 Відділу піддержав цей внесок. Цей внесок піддержав теж делеґат 281 Відділу Мирон Сірий, доповнюючи його так, щоб дискутанти, яких справи були порушені передбесідником, резиґнували зі слова.

У голосуванні піднесенням рук за двома згаданими внесками, внесок за 3-хвилинним обмеженням часу для одного дискутанта одержав більшість голосів.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІДОМЛЕННЯМИ ТА ЇХ ПРИЙНЯТТЯ

Предсідник Конвенції Іван Флис поінформував про порядок переведення дискусії: дискутант буде викликаний до мікрофону, а рівночасно буде теж повідомлений наступний дискутант, що має приготовитися до слова. По упливі двох хвилин предсідник стукненням молотка попередить дискутанта, що йому залишилася ще одна хвилина на його слово. Після точно трьох хвилин предсідник подасть до відома дискутантові стукненням молотка, що його слово має бути закінчене. Кожний дискутант має подати, до котрого звітодавця звернені його завваги, чи питання. Головні урядовці будуть відповідати на всі завваги та запитання разом після вичерпання дискусії зголошених дискутантів.

Предсідник Конвенції Іван Флис перебрав від секретарів Конвенції картки зголошень дискутантів і в порядку зголошень до дискусії викликав цих делегатів до слова.

Інж. Іван Василишин, делегат 194 Відділу: Культурна Комісія повинна бути інакше зорганізована. Деякі наші установи ставляться негативно до дій нашої Культурної Комісії, бо твердять, що деякі справи, якими відає Культурна Комісія, повинні належати до компетенції інших установ. Ми маємо проблему із молоддю, яка покидає ряди УНСоюзу, коли батьки перестають за неї платити вкладки. Тому, щоб не втрачати молоді, потрібні є інші та кращі засоби для вдержування молоді в нашій установі. Також важною є справа набуття нового приміщення для Головної Канцелярії УНСоюзу, яка повинна б бути перенесена до Ню Йорку. Будинок Головної Канцелярії повинен бути рівночасно культурним центром для українців та клюбом для нашої молоді.

Юрій Васильців, делегат 267 Відділу — запит до інж. Куропася, заступника гол. предсідника: Чи це правда, що можна поставити гроші в банку на проценти, замість інвестувати їх у щось іншого, а коли так, то чи він щось зробив у тому напрямі за чотири роки свого урядування?

Д-р Іван Сєрант, делегат 86 Відділу — до головного касира: Інвестиції УНСоюзу є надто консервативні навіть у порівнянні до інших консервативних установ. Також треба інакшого, більше проглядного, звіту інвестицій, базованого не на книжковій їх вартості, але з поданням цін їх закупу та теперішньою їх ринковою вартістю. Пропонує теж розглянути можливості інвестицій у „комон стакс". До головного секретаря: Чому у звітовому часі на 18.000 нових членів збережено чистого прибутку ледве 5.000 членів? Для прикладу подає, що в його 86 Відділі не було такого великого відсотку втрат членів. Чому у звіті видрукованому у книзі не було згадки про співробітника д-ра Падоха — працьовиту мурашку Володимира Сохана? До головного предсідника: хто укладає плян поїздок у терен? Головний предсідник повинен повідомляти когось, де він перебуває, коли його немає у Головній Канцелярії.

Володимир Борисевич-Бойд, делегат 94 Відділу: Чому досі не виконано обіцянки про реформу „Українського Тижневика"? . . В ньому дальше мало доброго матеріялу. „Український Тижневик" мав би бути журналом, присвяченим справам УНСоюзу та українським національним справам. Тому просить Конвенцію, щоб у цій справі щось порадити та вирішити. Для виборів на Конвенції радить внаймити виборчу машину, щоб так переводити скорше і точніше вибори.

Микола Ткачук, делегат 114 Відділу: Два контролери і один радний мають вірні звіти із заввагами про наші недотягнення. Петро Пуцило порушує правильно справу 8,000,000 дол., нашого „закопаного таланту". Ці резерви треба вжити для добра наших дітей і української молоді взагалі. Чому ми досі нічого конкретного не зробили для молоді? Просить звернути увагу на тричі зроблені рішення в цих справах, та врешті щось зробити.

Д-р Володимир Нестерчук: Звіт головного секретаря виказує забагато суспенз, але це не є виною Головної Канцелярії, тільки самих Відділів. Треба старатися по Відділам збирати на час членські вкладки і на час вплачувати їх до Головної Канцелярії. Дораджує впровадити в УНСоюзі нове, а саме групове забезпечення для членів. Рекомендує замикати місячні звіти та приймати аплікації нових членів у Головній Канцелярії до 25-го кожного місяця, як це пропонував головний секретар. Також пропонує виготовляти і розсилати Відділам по дві копії виказів — списків членів, щоб Відділи на одній з таких копій поробили замітки та позначили відтягнення і так їх звертали Головній Канцелярії.

Д-р Роман Смук, делегат 425 Відділу: Чому головний предсідник допустив до такого розбиття-незгоди у Головній Канцелярії? Чи він, головний предсідник, веде теж далі свої приватні „бизнеси"? Чому заступник головного предсідника не проголосив на місяць наперед, тобто перед Конвенцією про те, що є такі недомагання? Чому заступник головного предсідника своєю поїздкою на Україну та „культурними зустрічами" наражує славу УНСоюзу? Чому головний касир держить так багато готівки у банках, яка не заробляє процентів? Чому головний секретар довів до того, що між ним і головним предсідником немає порозуміння і на цьому терпить УНСоюз? Чому Контрольна Комісія аж тут робить всякі закиди — що вона робила на своїх контролях - засіданнях у цих справах? До звіту контролера Петра Пуцила завважує, що надвишки резерви не можна розтрачати, бо оцінки грамот можуть впасти із теперішніх 130 процентів навіть на 95 процентів і тоді буде криза.

Анна Пресковича, делеґатка 23 Відділу; Контрольна Комісія повинна вияснити, скільки справді коштує досі „Союзівка", бо раз подають, що 470,000 дол., другий раз — 1,000,000 дол., а пан Кокольський згадав, що лише 590.000 дол.? Чому пан Іванчук радить закупити ще „Союзівки" для інших околиць з членством УНСоюзу, як наша „Союзівка" не оплачується? Виплачені повністю грамоти кляси Р-20 часто лежать надто довго у Головній Канцелярії, де їх мають тільки потвердити. Чому теж і викази приходять до секретарів часто навіть по 20-ому дні місяця?

Іван Струк, делеґат 324 Відділу: Вважає, що неправильно є, щоб предсідник УНСоюзу був адміністратором „Свободи". Він не може виконувати цих обов'язків, тому треба б мати окрему особу на цьому пості адміністратора. Об'єм „Свободи" треба збільшити, бо в теперішньому розмірі є мало матеріялу для читачів, спеціяльно ще й тому, що в числі є багато оголошень. Не є так, як звітує ред. Драган, що люди пильно читають нашу пресу. Молодь нашої преси не читає взагалі. Дораджує не порушувати на сторінках „Свободи" контроверзійних політичних справ та конденсувати матеріяли із громад.

В тому часі провід нарадами перебрав заступник предсідника Конвенції д-р Богдан Гнатюк. Він попросив до слова наступного дискутанта.

Іван Мелінишин, делеґат 220 Відділу: Чому немає згоди в Головній Екзекутиві? Апелює перед Конвенцією — нашим найвищим трибуналом, щоб цю справу вияснити. Коли Головний Уряд не може погодитися, він не може виконувати вповні своєї праці. „Свободу" повинні передплачувати не лише українці народжені в Европі, але теж народжені вже тут в Америці. Не погоджується з тим, щоб тих останніх мали ми звільняти від членського обов'язку передплачувати „Свободу". Секретарів Відділів треба забезпечувати-бондувати і це повинен оплачувати УНСоюз, бо Відділи не всилі цього оплатити. Щиро підтримує плян головного секретаря про те, щоб зробити обов'язковим для всіх секретарів Відділів вишкільний курс на „Союзівці", з тим, щоб УНСоюз звертав кошти участи в курсах. Секретарям треба за це оплатити кошти подорожі на „Союзівку". „Свобода" повинна заступати всеукраїнські справи, щоб тим самим можна було писати об'єктивно про всі наші політичні середовища. Це влекшить нам працю організування членів.

Володимир Квас, делеґат 88 і 143 Відділів: Головний контролер п. Іванчук висловлюється позитивно про „Союзівку", але треба тут підкреслити, скільки добра робить „Союзівка" для УНСоюзу і нашої молоді. Тоді можна належно оцінити, чи вона нам оплачується. Для вияснення нарікань на брак місця на „Союзівці" треба сказати, що бажаючі перебути вакації на „Союзівці" повинні висилати на „Союзівку" свої замовлення скоріше. Проблему місця на „Союзівці" можна б розв'язати через побудову більше мешкальних будинків, які знову дали б можність відбути наступну Конвенцію вже на „Союзівці". Пропонує, щоб таки заплянувати переведення наступної Конвенції на „Союзівці".

Роман Шраменко, делеґат 42-го Відділу: Слухаючи звітів членів Головного Уряду і Контрольної Комісії, виробив собі погляд, що всі вони є великими прихильниками і патріотами УНСоюзу. Але одні роблять це краще а другі гірше, що вже залежить від їхніх кваліфікацій. Мусимо дуже докладно прислухатись до звітів Контрольної Комісії, яка є сумлінням нашої організації. Вислухавши всього, ми повинні тут вирішити, чи маємо йти такою дорогою, якою ми ішли до сьогодні, чи вибрати таку дорогу, яку нам пропонує інж. Куропась і д-р Падох. Всі ми тут повинні дуже докладно застановитися над тим, чи нам стояти на місці, чи, як казав д-р Падох, нашою дією запобігти тому, що чекає нас за два-три роки. Що ми завтра зробимо, залежить найбільше і виключно від нас, тут на Конвенції.

О. Богдан Смик, делеґат 484 Відділу: Як український католицький священик, щиро радіє тим, що може говорити тут на Конвенції УНСоюзу. Не старається критикувати минулого, бо знає, що людським є помилятися. Краще призадумаймося над тим, як дальше повести нашу корисну працю і як їй допомогти. „Союзівка" стала оселею для нашої молоді. Нам треба однак підкреслити далі потребу дому для старших членів і призадуматися над тим, чи ця добра оселя для розваг молоді може бути домом відпочинку для старших людей. Думає, що ні. Має ряд завваг відносно „Союзівки", але ними не буде займати часу Конвенції, тільки передає їх Екзекутиві та Управі „Союзівки". Тут говоримо часто, що інвестиції дають такі, чи вищі проценти прибутків. Нам треба теж взяти під увагу те, що ми мусимо більше інвестувати у виховання молоді. Нам треба більше „Союзівок", може не таких, як маємо, тільки осель для меншої дітвори. „Союзівку" можна б залишити місцем для курсів українознавства, а для меншої молоді потрібні ще нові оселі. Це наш обов'язок дбати про виховання і душу нашої молоді. Вкладаймо більше грошей у виховання нашого молодого українського покоління.

Д-р Микола Сидор-Чарторийський, делеґат 485 і 97 Відділів: Прослухавши звітів, можна ствердити, що за чотири роки пророблено велику роботу для УНСоюзу і за це належиться всім подяка. Є однак проблеми, яких у звітах не порушено: Коли говоримо про молодь і твердимо, що вона не інтересується УНСоюзом, то треба тямити, що молодь питає, а що зробив для наших батьків УНСоюз? Чому досі не маємо дому старців? Не треба ховати гроші по банках, але повернути до ідейних основ УНСоюзу і це зробить для нашої установи багато більше. Треба домів старців навіть у поодиноких містах і на це повинні бути фонди.

Атанас Кобрин, делеґат 127 Відділу: У звіті головного предсідника подано, що переведено вже злуку фондів. Чи ця злука фондів, затверджена стейтами, була рекомендована фірмою Ернст і Ернст? Коли ми чули у звітах про те, що збільшилася праця і треба більше працівників, ми віримо тому. Але треба подати нам, які ділянки вимагають більше праці та скільки треба більше цих працівників. Це повинно бути подане докладніше.

Михайло Харів, делеґат 157 і 285 Відділів: Хоче торкнутися справи української мови, якої часом не шанують наші союзовці. Чому наша пропам'ятна Конвенційна Книга має більшість матеріялів по-англійськи? Чому теж листи Конвенційного Комітету були писані лише по-англійськи? Чому Окружні Комітети подали оголошення в цій книзі з делеґатами нашої Конвенції також лише в англійській мові? Вкінці, чому у статті п. Мирона Куропася в цій книзі були вичислені різні організації, але багато організацій було поминено. В цій книзі п. Мирон Куропась написав, що ОДВУ і Гетьманська Організація видали для Еф Бі Ай списки відомих їм комуністів. Може це були лише якісь особи, а не організації. Не можна так писати про організації, бо на такі твердження треба мати певні докази. Закликає всіх шанувати українську мову. В нас не можуть бути на задньому пляні традиція, культура і рідна мова.

О. Богдан Смик, делеґат 484 Відділу зголосився до слова у справі формальній: Наступній Конвенції дораджує заплянувати наперед, кому маємо посилати привіти. До програми Конвенції радить на будуче вставити теж належну релігійну обслугу для делеґатів. Вкінці важне теж для укладання програми, щоб заплянувати наперед вислання привітів до всіх українських церковних Владик.

Предсідник д-р Богдан Гнатюк замітив, що це не була формальна справа, та перейшов до наступного делеґата, зголошеного до дискусії. Д-р Гнатюк тут додав, що порушені справи є в програмі Конвенції.

Іван Ващук, делеґат 292 Відділу: В праці УНСоюзу є плюси і мінуси. Його завваги звернені до фінансового і рекордового відділів. Фінансові звіти важко проаналізувати, бо в них багато зірок, які замазують повний образ праці. Звіт замало проглядний. Як великі надбання у фінансах подаємо збільшення резерв на 5,000.000 дол. Тому дивним виглядає, що в адміністраційному фонді у звітовому часі було лише 80,000 дол. Рекордового секретаря просить, щоб далі організував курси, головно для нашої молоді, бо це наша будучність. Це треба продовжувати для добра УНСоюзу та українського народу.

Василь Романишин, делеґат 254 Відділу, зголосився до слова у справі формальній і попросив предсідника, щоб не дозволяв тепер делеґатам подавати внесків, тільки забирати голос у дискусії над звітами.

О. Петро Мелех, делеґат 342 Відділу: Виголошені звіти прослухав з увагою, бо вони важні для майбутності. Не хотів перебивати також нарад у справі формальній, але тепер звертає увагу на тачі справи: У звітах були істотні справи — звіти з праці, але й були погляди на майбутнє, та нотки критики, які там не мали місця. У звіті головного касира подані прибутки і видатки „Свободи". Там є рубрика різних видатків на 45,000 дол. Чи можна дізнатися, скільки з того видано на самі кошти подорожей, бо в замітці сказано, що там вони включені. На закінчення хоче завважити і побажати, щоб всі роз'їхалися з Конвенції у згоді та в єдності.

Володимир Басюк, делеґат 424 Відділу: В праці УНСоюзу повинні бути дві головні напрямні. Перше — це приєднування членів — тобто організаційна праця, а друга ділянка — це ділянка плянування. Нею повинен би заниматися один із заступників головного предсідника. Цей відділ плянування мав би підготовляти нові кляси поліс та студіювати вигляди на майбутнє. Треба обов'язково мати особу, яка б відповідала за цей діл праці. Треба теж більше інформацій про УНСоюз. Сама репрезентація УНСоюзу — це лише мале завдання для заступників головного предсідника.

Мирослав Петрів, делеґат 479 Відділу: Звіти цінні та цікаві. Вони повні вражень та інформацій. Ділянка, яка стоїть слабо, це реклямова ділянка. Ми видаємо замало пропаганди і не присвячуємо належної уваги до неї та жалуємо на це гроша, а це життєва справа УНСоюзу. Ми повинні призначити на пропаганду на чотири роки принайменше 40,000 дол. — це не є багато. Досі ми не видавали на це більше як 12,000 дол. Ми маємо молодих людей, яким треба передати такі ділянки, як ведення пропаганди і вони напевно поведуть успішну працю слідами наших піонерів.

Павло Пироганич, делеґат 283 Відділу: На Конвенції в Ню Йорку була пропозиція, щоб звільнити старших членів, які мають 70 років, від плачення вкладок. Чому цього не зроблено? Чому Контрольна Комісія не старалася і не полагодила деяких спірних справ скоріше, а підносить їх аж тут на Конвенції? Скільки коштує „бовлінг турнір" і чи він приносить якусь корисніть УНСоюзові, бо вважає, що це велика витрата гроша без користи. Думає теж, що треба покінчити з дискримінацією і зобов'язувати передплачувати „Свободу" не лише народжених членів в Европі, але й тут народжену молодь.

О. Омелян Мицик, делеґат 388 Відділу: Було прикро слухати звітів деяких членів Контрольної Комісії і членів Уряду. Критика є конечно потрібна і добре, що маємо відважних. Але цим не можна вражати, чи порушувати осіб і особистих справ. Коли ж говоримо, що хтось веде свої приватні інтереси, то на це вже треба мати докази. Тут і запитання, що робила Контрольна Комісія у цих недомаганнях і спірних справах повні чотири роки? Вкінці заввага до головних урядовців, які беруть участь в різних зборах, з'їздах та інших імпрезах. Вони повинні бути на всіх таких важних імпрезах і старатися репрезентувати УНСоюз так, як це колись робив покійний предсідник Дмитро Галичин.

Василь Олійник, делеґат 387 Відділу: Має лише одну заввагу до Контрольної Комісії, бо інші справи порушили вже передбесідники. Тут згадувано про „нелеґальні" поїздки. Тому питає, чи кожна така „нелеґальна" поїздка потребувала авторизації і від кого?

В тому місці предсідник Конвенції Іван Флис попросив членів Виборчої Комісії, щоб вони зійшлися в окремій залі нарад, де вони мали б уконститууватися та поробити пляни і приготування до праці на завтра. Якщо хтось із членів Виборчої Комісії мав би ще забрати слово у дискусії, то його допустять до слова зараз.

Після цього заступник предсідника Конвенції д-р Богдан Гнатюк попросив до слова наступного дискутанта.

Д-р Михайло Пап, делеґат 364 Відділу: Стипендійний Фонд УНСоюзу малий, бо в ньому всього по кілька тисяч річно. Чи пороблено якісь заходи, щоб цей фонд збільшити, бо це конечне? Чи не потрібно скласти окрему видавничу наукову комісію, яка рішала б, що і як друкувати з англомовних видань? Чи є якісь значні полегші для старших членів УНСоюзу? Чи пороблено якісь заходи для признання більших полегш нашим старшим членам.

Володимир Дідик, делеґат 183 Відділу: Чому про договір відносно видання другого тому англомовної енциклопедії та про видання книжки „Маємо Кардинала" не знав головний секретар? Чому досі ще немає нового приміщення для Головної Канцелярії? На що були видані 2,000 дол. з Фонду Наглої Потреби, як це показано у звіті? Пропонує змінити систему приймання нових членів, тобто радить приймати їх частіше, тоді коли приходять аплікації, а не вкінці місяця. Знову ж секретарям треба доручити і порадити, щоб вони не висилали грамот новим членам поштою, але таки старалися при цій нагоді відвідати членів та доручити їм грамоти.

Микола Мота, делеґат 432 Відділу: Тут дискутуємо про союзові справи, але важною є і несоюзова справа, а саме справа нашого відношення до України і до зустрічей. Дораджую, щоб і до цього питання зайняти становище.

Василь Верига, делеґат 432 Відділу: „Свобода" заповнює свої сторінки не лише такими матеріялами, що їх читачі хочуть, але і такими, що їх не хочуть. „Свобода" є надто тенденційна, доказом чого є факт, що вона відмовилася помістити листи чи статті членів у справі патріярхату. Головному радному Миронові Куропасеві належиться признання за його працю в Комісії Молоді. Його заступник є дуже добрий і його праця справді корисна.

Павло Дорожинський, делеґат 450 і 275 Відділів: Кожний з нас дивиться тепер на наших головних урядовців через побільшаюче шкло. Мірилом праці Головного Уряду є звіти Контрольної Комісії. Ця комісія допомогла нам побачити позитиви і неґативи праці УНСоюзу. Позитиви ми знаємо, а деякі неґативи хоче згадати, щоб над ними попрацювати. Ними є такі справи: Злука УНСоюзу із УРСоюзом, розмови про яку треба продовжувати. Перенесення Головної Канцелярії до Ню Йорку, що є вже конечністю з огляду на невідповідне теперішнє приміщення. Стипендійний Фонд є малий і занедбаний. „Свободу" треба збільшити до 8 сторінок. Треба присвятити більше уваги справі молоді і її вихованні, бо на це маємо можливості.

Д-р Роман Голіят, делеґат 19 і 203 Відділів: Зі звіту головного секретаря бачимо, що за останнє чотиріччя суспензи були великі, бо 2,989. Чи не можна б цьому якось запобігти? Коли у попередньому чотирічні було 3,157 суспендованих, то тепер зменшилося до 2,989. Зменшення суспензи порівняльно не є велике. У звіті із секретарського відділу головного секретаря він знайшов місце згадати про наших мистців і інших, але не згадав свого асистента Володимира Сохана. Ці, які були на курсах секретарів і знають про працю Головної Канцелярії, знають про його працю і тому питає, чому головний секретар поминув його? Бо як би виглядала праця секретарського відділу, якщо б там не було Володимира Сохана та других співробітників? Залишає делеґатам самим поробити собі коментарі до цього поминення у звіті.

Микола Шнитко, делеґат 489 і 66 Відділів: Повертається до справи старечого дому. Такий дім повинен би бути не там, де ми хочемо, але там, де хочуть в ньому перебувати старші члени. Знає з досвіду праці в суспільній опіці міста Ню Йорку, що ми маємо людей, вже навіть з нової іміґрації, які находяться по шпиталях для невилічимо хворих. Вони не знають англійської мови і над ними треба спеціяльної опіки. Отже для таких осіб треба домів. Кошт місячного утримання такої особи виносить приблизно 350.00 дол., з чого сам старший чоловік покриє 125.00 дол. зі своєї пенсії, а решту може покрити держава, коли поробити відповідні старання. Такі доми, на його думку, потрібні в кожному місті, де є більше скупчення українців.

Марія Душник, делеґатка 293 Відділу: Великі можливості росту УНСоюзу не є використані і це є поле для праці жінок, які можуть мати та часто й мають великі успіхи в організаторській праці. Їх спроможності треба належно використати. Про це знаємо із діяльности жінок в інших ділянках громадського життя. Вважає, що треба постаратися про те, щоб ми мали жінок — союзових організаторів при відділах Союзу Українок Америки. Для притягання в ряди членів УНСоюзу треба теж переводити спеціяльні акції і програми. Також відчувається в організаційній праці брак пропаганди і інформації, яку треба посилити. Вкінці вважає, що варто призадуматися над заснуванням Союзових Центрів Молоді, які були б дуже корисні для нашої організації.

СЛОВО-ПРИВІТ ВЛАДИКИ ЯРОСЛАВА ҐАБРА

В часі слова Марії Душник ввійшов на залю в асисті священиків Екселенція Кир Ярослав Ґабро, єпископ українців католиків шикаґівської дієцезії, якого представив делеґатам предсідник Конвенції Іван Флис.

Владика Ярослав Ґабро виголосив наступний привіт 26-ій Конвенції УНСоюзу:

Високоповажаний Пане Предсіднику, Хвальна Президіє, Високопреподобні і Всечесні Отці, Вельмишановні Делеґати 26-ої Конвенції УНСоюзу й Шановні Гості!

Хоч Ваш порядок дня не включав мого виступу сьогодні, то все ж таки, я, користаючи з ласкавости Шановної Президії, дозволю собі привітати Вас, Вельмишановні Деделеґати, з нагоди цієї 26-ої Конвенції і першої в історії нашого міста.

„Великі люди є знані з трьох прикмет: жертвенности в пляні, гуманности у виконанні і скромности в успіху". Ці знаменні слова сказав колись великий німецький державний муж Бісмарк.

Слідкуючи за розвитком гірчичного зерна, що його засіяв колись о. Грушка разом із великими піонерами Українського Народного Союзу, бачимо, що воно зросло до потужних висот великого дерева, яким є сьогодні Батько-Союз.

Хоч вправді в самих початках Союз поставив собі за головне завдання бути асекураційною установою і давати людям дивіденди, які б охороняли їх в хвилинах смутку і родинної трагедії, а проте з часом, як виявило життя, програма УНСоюзу вийшла далеко поза межі асекураційної установи. Сьогодні Народний Союз може похвалитися великими успіхами і на громадсько-культурному полі. Його допомога нашим Визвольним Змаганням у формі дотацій на випущення українських і англомовних видань, його допомога в побудові величавого пам'ятника невмирущому Кобзареві в столиці цієї країни, його піддержка культурно-освітніх установ, та матеріяльна допомога нашим високошкільним студентам — це все є доказом, яку колосальну ролю відограв Український Народний Союз в розвитку нашої української спільноти в Америці і поза її межами. Не можу й мовчанкою проминути того факту, що Головний Уряд Українського Народного Союзу приходив часто з допомогою нашим українським церквам, даючи в той спосіб доказ, що йому глибоко лежить на серці добро українських безсмертних душ.

До суті кожної людини належить чудова прикмета єднатися під крилами організацій, ставити собі певну мету і певні завдання. Моє серце сповнене радістю і надією на краще майбутнє нашої Церкви і нашого поневоленого Українського Народу, коли бачу Вас, Вельмишановні Делеґати, що зібрались отут в нашому місті, для обговорення Ваших Союзових справ з думкою допомогти нашим найвищим Ідеалам. Присутність на цій Конвенції Ієрарха Української Православної Церкви і моя присутність тут сьогодні є наглядним доказом того, що всіх нас пов'язує одна мета, а це Єдність, взаємне вирозуміння і дух екуменізму, якого зерно засіяв Другий Ватиканський Собор. Дав би ласкавий Господь, щоб це зерно зростало до нових вершин і було запорукою визволення нашого Народу і наших українських Церков.

Слідкуючи за прогресом цієї мільйонової інституції, ми не знаходимо в нашому серці ні крихітки місця для песимізму, чи почуття меншевартости. Сама присутність мейора Дейлі, який, звичайно, рідко себе уділяє на національних конвенціях, є наглядним доказом величі і могутности цієї нашої найбільшої української суспільної установи.

Тільки з візією вперед, об'єднані спільною працею в дусі самопожертви для загального добра ми можемо допняти нових горизонтів. Хай наші успіхи не дозволять нам спочити, а допоможуть нам радше в прямуванні до нових вершин, щоб зерно, яке засіяли наші піонери і батьки Українського Народного Союзу, принесло стократні плоди. Хай Бог Вас всіх Благословить!!!

Делеґати подякували оплесками за слова привіту Владики і такими ж бурхливими оплесками попрощали Владику і його почот священиків, коли вони вийшли разом після привіту зі залі.

Предсідник Конвенції Іван Флис кількома словами подякував за теплі слова Владиці. Опісля попросив він членів Конвенційного Комітету, щоб вони заповіли делеґатам про їх пляновану участь у демонстрації піддержки політики президента Джансона, який саме приїхав до Шикаґа. До слова попрошено інж. Степана Куропася, голову Комітету, який заповів, що президент Джансон буде всього на одну милю від готелю, в якому відбувається наша Конвенція. Він просив делеґатів, щоб взяли зорганізовану участь у поході — демонстрації з піддержкою політики Президента у В'єтнамі. Це спеціяльно важне в обличчі заповіджених демонстрантів, які збираються пікетувати президента. Демонстрація під проводом п. Миколи Ткачука відбудеться в п'ятій годині.

До слова у справі формальній зголосився о. Микола Федорович, делеґат 338 Відділу, який поставив внесок вислати телеграму президентові ЗДА Линдонові Джансонові, в якій ми привітали б його в імені Конвенції та ствердили нашу одноголосну піддержку його політики супроти комунізму, який змірає до дальшого поневолення країн та народів світу. Також о. Федорович порадив, щоб організатори подбали, щоб преса знала про те, що українці маніфестували в користь політики президента Джансона.

Делеґати апробували внесок о. Миколи Федоровича одноголосно.

Перед закінченням пополудневої сесії предсідник Конвенції Іван Флис прочитав ряд оголошень про наради делеґатів різних стейтів.

Попрошений вкінці сесії до слова о. Богдан Смик проголосив наступний склад проводу Виборчої Комісії, яка саме закінчила свої перші наради в окремій залі: голова — о. Богдан Смик, заступник — о. Микола Харищак, секретар української мови — Осип Бакай, секретар англійської мови — Микола Бобечко.

Сесію закінчено о год. 4.30 по полудні.

П'ЯТА СЕСІЯ

(Продовження дискусії)

П'яту сесію 26-ої Конвенції УНСоюзу відкрив предсідник Конвенції Іван Флис у середу, 18-го травня, о год. 9. 30 ранку, проголошуючи продовження дев'ятої точки нарад, тобто дискусії над звідомленнями та їх прийняття. Він попросив наступного зголошеного дискутанта до слова.

Василь Іванцук, делеґат 301-го Відділу: З признанням треба підкреслити, що дискусія проходить речево. Вважає потрібним тут в першу чергу скласти признання головному редакторові А. Драганові, який на скромних 4-ох сторінках „Свободи" веде таку добру працю. Він веде її слідами покійного д-ра Луки Мишуги і покійного предсідника Дмитра Галичина. Але для кращої праці треба б цю „Свободу" побільшити. Коли говоримо про молодь, треба тямити, що проблему молоді треба починати розв'язувати від „Веселки", яка допомагає у її вихованні. Тому конечна потреба поцікавитися поширенням „Веселки". До праці для УНСоюзу по наших осередках треба запрягати не лише секретарів відділів, але й інших членів Управи відділів та членство, бо щойно тоді можна буде мати більші успіхи. Як голова Відділу стверджує, що кожний з нас повинен знайти хоч трохи часу для УНСоюзу. Ми повинні допомагати у приєднуванні нових членів. Ми маємо допомогти поширювати „Веселку", яку пропонує розсилати по відділам для кольпортажу. Щоб не бути голословним, просить присилати до його відділу для розпродажі по 50 чисел „Веселки".

В справі формальній зголосився до слова інж. Володимир Бережан, делеґат 114-го Відділу, який попросив Президію звертати увагу делеґатам, щоб держалися точ-

ки нарад — тобто дискусії. Також зголосився у справі формальній проф. Микола Дербуш, делеґат 345-го Відділу, який звернув увагу Президії, що вона перериває часто слово дискутанта, коли він говорить про небажані справи, але дозволяє на довге слово делеґатам, коли вони говорять про справи бажані для Президії.

Предсідник Конвенції Іван Флис дав на це вияснення, що Президія саме була дуже зайнята поладнанням важних справ (автобусів до церков на завтрішні Богослуження) і тільки тому не допильнувала часу дискутантів. Щоб могти закінчити поладнання згаданих справ, Іван Флис попросив заступника предсідника Василя Дідюка перебрати провід нарадами Конвенції.

Заступник предсідника Конвенції Василь Дідюк, перебравши провід, пригадав дискутантам про обмежений час 3-хвилинного слова та про те, що дискутанти повинні придержуватися точки нарад, а внески залишити на пізніше.

Володимир Козіцький, делеґат 8-го Відділу: Відділовим урядам повинна іти Екзекутива більше назустріч, коли йде, наприклад, про одержання морґеджових позичок для членів. Мав випадок із морґеджом на 4-родинний дім, легко пошкоджений, але членові цього морґеджу відмовлено. Тоді сказали йому, що предсідник був перешкоджений і тому не міг розглянути цієї справи. В даному випадку це не полагоджено зі шкодою для УНСоюзу.

Д-р Ярослав Кришталович, делеґат 222 і 167 Відділів: Український Народний Союз це не лише асекураційне підприємство, але його позаасекураційна праця не є задовільною. Не дописує наша праця над молоддю і для молоді, а особливо наша допомога молодечим організаціям, де є надійні елементи для УНСоюзу. Головний Уряд не доцінював належно цієї справи і молодь та молодечі організації не мали в останніх 4-ох роках піддержки від УНСоюзу.

Павло Марко, наступний дискутант — делеґат 204 Відділу, зрікся свого часу в дискусії на користь другого делеґата його відділу д-ра Олександра Соколишина.

Юліян Баранюк, делеґат 371 Відділу: Чи заступник головного предсідника Степан Куропась їздив на Україну в імені УНСоюзу? Друге питання до панів Мирона Куропася і Ярослава Гука: де їх праця для УНСоюзу, бо не вистачає бути українцем, треба теж бути активним союзовцем. Треба таки працювати, наприклад, над приєднуванням нових членів.

Д-р Олександер Соколишин, делеґат 204 Відділу: Слухаючи звітів та різних завваг про проироблену працю Головного Уряду, признає, що Г. Уряд може похвалитися певними успіхами. Хоче звернути увагу на кілька особливих моментів: Членство — його придбання — це важна справа і в ньому зроблено великі осяги. Але чому членські грамоти лише в англійській мові? Згідно з традиціями УНСоюзу, треба мати на грамотах українську мову. Орган УНСоюзу — „Свобода" повинен писати більше про УНСоюз, а менше про інші спірні справи (це побажання п. Марка), які тільки псують нам кров в Ню Йорку. Редактор А. Драган заслуговує на певне признання за його клич, кинений на сторінках „Свободи", щоб у відкритті пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні взяло участь 100,000 осіб. Що цей задум нам таки вдався — це у великій мірі заслуга його, тому, що він кинув такий відважний клич і повторював його постійно у „Свободі".

Предсідник Конвенції Василь Дідюк на тому перервав слово д-ра О. Соколишина, заявляючи, що вже проминули налені йому три хвилини, а дальше вияснив, що не може признати йому других трьох хвилин за іншого делеґата. Тоді зголосився наново до слова Павло Марко, делеґат 204 Відділу, який був зрезиґнував зі слова в надії, що цим часом покористується другий делеґат.

Павло Марко, делеґат 204-го Відділу: Має запит до заступника головного предсідника інж. Степана Куропася, який їздив на Україну. В цій турі дискутант їздив разом з ним і ми не мали там таких великих клопотів. А відносно того задержання на летовищі, то не було потрібним це задержання і про це не треба було навіть оповідати. Пан Куропась думав, що то Америка і всьо можна робити, а то не Америка. Зі землею, яку привезли люди на посвячення пам'ятника, сталося зле, бо таки треба було цю землю прийняти для добра УНСоюзу і українського народу.

Ред. Остап Тарнавський, делеґат 430 Відділу: Хоче звернути увагу на культурну працю, бо праця Культурної Комісії не є належно поставлена. УНСоюз має фахівців забезпеченевого діла, але для праці Культурної Комісії треба до її складу притягнути інші особи, як на приклад письменників, мистців, членів НТШ і УВАН і інші особи. Культурну працю треба розвинути широко по українських осередках і для цього треба пляну і відповідних людей. Цього не можуть вести особи лише із знанням забезпеченевого діла УНСоюзу. Друга справа — це справа Конвенційного секретаріяту. Це не є справа двох секретарів, які протоколують Конвенцію, але окремих осіб, які вели б секретаріят Конвенції, тобто мали б бюро з телефонами та полагоджували б всякі конвенційні справи, як ось, на приклад, справа автобусів, що її мусів полагоджувати сам предсідник Конвенції під час нарад.

Ред. Іван Керницький, делеґат 457 Відділу: Виступає тут як делеґат, а не гуморист, отже в справі поважній та важній. „Свобода", для розгорнення своєї праці, потребує підвишки передплати. Це конечність, за якою закликає всіх делеґатів голосувати.

Софія Гунька, делеґатка 36 Відділу: Жінкам дістьєся в УНСоюзі кривда. Кажуть, що вони мають рівні обов'язки і права. Але, коли приходить до призначування допомог, чоловіки дістають звичайно по $35.00, а жінки лише по $25.00, а вони ж оплачують фонди в однаковій висоті. Також треба б інакше потрактувати дивіденди за виплачені грамоти. УНСоюз дальше збирає проценти від одержаних вкладок виплачених Р грамот, а члени дістають за них лише по 90 центів дивіденди від грамоти на $500.00. Коли УНСоюз має з процентів вкладок такої ґрамоти скажімо $20.00, то повинен членам дати більше, як цих 90 центів. Також апелює до Конвенції, щоб признати старшим членам вищі дивіденди.

Іван Паньків, делеґат 495 Відділу: Було б добре, коли б побажання Відділів, які були друковані у „Свободі", були взяті під увагу тут на Конвенції. Деякі з цих пропозицій дуже корисні для УНСоюзу і його членства. Порушені там деякі внутрішні справи хоче тут пригадати: Позички на грамоти повинні бути на корисніших умовинах, тобто на менших процентах, дивіденди треба вже, як це було проионовано на попередній Конвенції, дочисловати до сум забезпечення грамоти, тобто ними збільшувати суми забезпечення, а не виплачувати їх по кілька долярів членам. „Свобода" є для одних членів обов'язкова, а для других ні. Тому й „Свобода" наша тоненька, як це казав сам редактор „Свободи". Вона тоненька тому, що ми не знаємо що ми від неї хочемо. Вирішім, хто має обов'язок її передплачувати і тоді скажім, що від неї вимагаємо.

Іван Бараник, делеґат 21 Відділу: Ми вислухали звітів, в яких говориться про успіхи та неуспіхи. Але нам варто дізнатися тут більше про деякі справи. Заступник гол. предсідника казав, що в Екзекутиві немає координації праці. Отже питання є, від коли таке некорисне становище існує в Екзекутиві, від року, чи від чотирьох років, та що є причиною того нескоординування? Секретарські курси, на які варто б поїхати неодному секретареві, відбуваються у невідповідний час. Тому дораджує спершу поспитати обіжником секретарів, коли вони зможуть взяти участь в курсах, а тоді відповідно до того їх влаштовувати.

Андронік Копистянський, делеґат 327 Відділу: Він був внескодавцем про побудову пам'ятника Іванові Мазепі на „Союзівці" і його побудували там. Він також пропонував влаштувати англомовні мандрівні бібліотеки, але їх не зорганізовно. Чому? УНСоюз і „Свобода" повинні старатися всюди вживати української мови, яку забороняють за залізною заслоною. Чому так часто не маємо української мови в УНСоюзі. Приклад: наші нові грамоти. Шевченко — це наш патрон і він напевно встидається, коли це бачить. Делеґати жадають, щоб Екзекутива закінчила непорозуміння і тягнула УНСоюз в один бік, а не кожний у свою сторону. Делеґати вибирають Екзекутивву на те, щоб вона співпрацювала. В заяві Контрольної Комісії, де підписані всі її члени, подано ясно, що щось було не в порядку. Делеґати повинні знати, що це було. Вкінці, на критичні завваги п. Ярослава Гука який висловився проти дискусії над спорами в Екзекутиві, хоче запитати його, що він зробив корисного для УНСоюзу.

Предсідник Конвенції Іван Флис забрав голос, щоб попросити делеґатів не заторкати справ у дискусії, які належать до точки внесків та ухвал для добра УНСоюзу.

Тоді заступник предсідника Конвенції Василь Дідюк покликав до дискусії наступного зголошеного делеґата.

Семен Лупацій, делеґат 339 Відділу: Чому ніхто тут не згадав про молодечі організації СУМА і Пласт, коли говорено про молодь. Треба нам приєднати для УНСоюзу молодь цих організацій. Треба, щоб УНСоюз попирав не лише молодь, на „Союзівці", але і молодь у цих організаціях. Молодечим організаціям радить дати більші дотації, як по $200. Коли нам звітують, що „Союзівка" мала $250.000 приходів, то чому УНСоюз все ще має до „Союзівки" доплачувати? Треба старатися до неї більше не доплачувати.

Мґр. Іван Телюк, делеґат 414 Відділу: Вже було багато говорено про фінансові справи. Пора вже перейти від дискусії до акції і старатися використати ці фонди, що їх ми нагромадили. Може б для цього створити спеціяльну комісію. Друга справа, яку хоче порушити, це справа кореспонденції „Свободи". Коли написати до „Свободи" і не дістається на листа відповіді, це від'ємне явище. Це зле впливає на відношення між членами і „Свободою", тому пропонує хоч висилати потвердження про одержання листа. „Свободі" треба затвердити більше фондів, щоб вона могла і цю справу наладнати, на приклад, через заанґажування окремої сили — секретарки.

Евфемія Воловняк, делеґатка 388 Відділу: Вона секретарка 388 Відділу в Пенсилвенії. Думає, що старших членів треба звільнити від передплати „Свободи", коли вони хворі на очі, бо вони не годні читати. Знову ж радить зобов'язати молодь, тобто молодих членів, читати „Український Тижневик".

Роман Припхан, делеґат 399 Відділу: Хоче порушити справи нашої української молоді, що її порушили вже передбесідники інж. Харів і д-р Соколишин. Ми повинні старатися всюди вживати української мови, коли так хочемо, щоб наша молодь навчалася і студіювала нашу мову. Чому, коли української мови тут ніхто не забороняє, ми так мало її вживаємо. За багато вживаємо тут у нашій вільній прибраній батьківщині, де дозволена українська мова, тільки англійської мови. Так, наприклад, деякі звіти писані тільки по-англійськи. Так само грамоти друковані тільки в англійській мові. Ми постійно говоримо, що любимо Україну, український нарід, українську справу та плекаємо українську культуру, але як це має робити наша молодь без знання української мови? Як же ми будемо розуміти Шевченка, коли не знатимемо його мови. Тоді його пам'ятник переміниться тільки в мертвий камінь. Наш головний радний почав свій звіт по-українськи і показав, що він її знає. Але коли розлютився, перейшов на англійську мову. Чим він погнівався на делеґатів, чи на українську мову? Делеґати напевно запримітили, якою прекрасною українською мовою говорив до нас тут Владика Ярослав Габро. Він народжений вже тут, але чи не є він добрим прикладом до наслідування? Ще до „Свободи" і її редактора. На останній сторінці „Свободи" є рисункова історія про „Тарзана". Просить редакцію звернути на це увагу, що там переклали з англійської на українську мову є жахливі. Дальше, „Свобода" не завжди насвітлює справи об'єктивно. Трапляються там часом непотрібні — неправдиві вістки, або вістки, які є нетактовні, як, на приклад, вістка про плян назначення Кардинала Сліпого на амбасадора Ватикану до Москви. Ця вістка була таки прямо шкідливою.

Інж. Михайло Нич, делеґат 397 Відділу: Хоче порушити справу відносин між головними урядовцями в УНСоюзі. Вони повинні бути найкращими і прикладними. Чому не можна було наладнати цієї справи там на місці, щоб не мусіла Контрольна Комісія видвигати цієї справи аж тут на Конвенції? У звітах Контрольної Комісії була мова про невдоволення службовиків та про їх вимоги забезпечення Блю Крос і встановлення пенсійного фонду. Чому треба було інтервенції Контрольної Комісії в цій справі? Чому англомовне видання Енциклопедії не було узгіднене з усіма членами Екзекутиви? Стипендії треба збільшити чисельно і їх суми, коли хочемо притягнути в наші ряди нашу молодь. Різні інші установи дають молоді багато кращі стипендії. У Філядельфії мали ми курси української мови, але їх закрили через брак фондів. Щоправда, УНСоюз дав на цю ціль $112, але ця дотація була замала. Дивіденди для членів повинні бути підвищені, щоб наші грамоти були більше атрактивними. Критика, коли позитивна, є корисна. Але всі звіти і проблеми радить тут докладно продискутувати і перевірити всі справи, щоб вирішити їх для добра УНСоюзу. Наш дім централі — Головна Канцелярія мусить бути репрезентативний, тому треба на нове приміщення Головної Канцелярії вжити цих фондів нашої великої резерви. Резерва — це гарна справа, але наша централя мусить бути репрезентативна.

Василь Піх, делеґат 130 Відділу, зрезиґнував з голосу на користь делеґата його Відділу Івана Мальця.

Інж. Лев Боднар, делеґат 131 Відділу: Тут говорив гол. предсідник, що чемпіон Іван Одежинський приєднав багато членів, але у статистиках Відділів можна вичитати, що в його Відділі також дуже багато було суспендованих членів. Що більше, в січні 1965 року було проголошено, що у 153 Відділі були суспендованими Іван Одежинський і ряд членів його родини. Тому просить вияснити, як виплачує Головна Канцелярія винагороди за нових членів і чи бере під увагу суспензи? „Веселка" — наш дитячий журнал є цінним і незаступним виданням. Дискутант є абсолютно проти того, щоб починати видавати також сторінки „Веселки" в англійській мові. Пропонує радше збільшити розмір нашої української „Веселки" та поширити її тематику. Англомовна „Веселка" могла б бути хіба, як окреме видання. Головні радні повинні поширювати „Веселку", як це зробив п. інж. Вацик у Торонті, де розходиться тепер дуже багато чисел „Веселки". Вкінці хоче спитати, що робить УНСоюз для Катедри Українознавства? УНСоюз повинен приділити на цю ціль більшу суму, бо це важна для української справи річ. Нам повинно залежати на тому, щоб на університеті говорили про Україну наші українські вчителі, а не наші вороги.

Предсідник Конвенції Василь Дідюк проголосив, що в четвер є святковий день і тому пороблено заходи, щоб делеґати могли поїхати до українських церков, католицької і православної, на Богослуження. Автобуси виїдуть з-перед готелю о год. 7.00 рано, а наша сесія почнеться завтра рано о год. 10.00 рано, щоб дати всім делеґатам можність вислухати Богослуження. Він теж попросив делеґатів зголоситися піднесенням рук, хто з них бажає їхати на Служби Божі, щоб знати, скільки треба замовити автобусів. Андрій Іванюк, делеґат 106 Відділу звернув увагу, що голоситися на автобуси мають тільки ті, які бажають їхати автобусами, бо шикаґівські делеґати не їхатимуть автобусами з під готелю. Після почислення осіб бажаючих їхати до церкви автобусами, приступлено до дальшої дискусії над звідомленнями.

Іван Малець, делеґат 130 Відділу, зрезиґнував зі слова і передав свій час в користь наступного дискутанта Миколи Сенчишака.

Микола Сенчишак, делеґат 131 Відділу: УНСоюз дав три стипендії на суму $2,000, а інші установи дають багато більше стипендій і на більші суми. Ми теж мусимо збільшити стипендії. Важне є плянування праці, а в тому теж і бюджету. Ми не можемо передбачати точно випадків смерти і цим самим посмертних виплат, али ми повинні устійнити в бюджеті видатки на адміністрацію, на народні цілі та на інші справи. У звітах вказані випадки, коли не виплачено посмертних запомог через брак документів і фальшиві зізнання на аплікаціях членів. Тут вина секретарів, які мусять більше дбати про правдиве виповнювання аплікацій, бо невиплачувані посмертні є великою шкодою для УНСоюзу. У цих же фінансових звітах подано, що видано з народного фонду $4,000 на курси українознавства на „Союзівці". Чи не мав би цього покрити УНСоюз з інших фондів, а не з народного фонду? Також кошти пам'ятника Мазепи покрито частинно з народного фонду. Учителі і прибори навчання також заплачені з народного фонду. Дальше видано з цього фонду $500 на Дім УНСоюзу в Шикаґо. Який це народний фонд, коли з нього даємо гроші на дім, який має свою бару і свої доходи та удержується з того. А де є тут сума, яку ми повинні б дати на університет нашого кардинала в Римі? Вкінці питання до Екзекутиви: чому відмовлено приїзду головного секретаря до Шикаго на ювілей 131-го Відділу, який якраз міститься в домі СУМА, найбільшого осередка цієї молодечої організації? Яка була на це причина?

Андрій Трипп, делеґат 20 Відділу: Він є секретарем 20-го Відділу через 12 років і знає труднощі у здобуванні молоді для УНСоюзу. Тут проблема підходу. Він довідався від одного союзовця, що краще забезпечувати членів на високі суми і вже почав так робити. Він уже забезпечив себе на найвищу суму, яка дозволена в його віку і з таким підходом запезпечувати на вищі суми вже збільшив свій відділ на сто процент. Він переконався, що працю треба починати від себе, тобто від секретаря, і тоді піде праця дальше успішно.

Михайло Мартиненко, делеґат 245 Відділу: Його завваги відносяться до редактора А. Драгана. Причина невдоволень зі „Свободи", на його думку, є тому, що „Свобода" присвячує забагато місця одній і тій самій тематиці. Також замало пишеться про місцевості і справи пов'язані із землями великої (східньої) України, тому маємо мале зацікавлення і мало передплатників „Свободи". Він знає, що число передплатників збільшилось би, коли б редакція зліквідувала цю тріщину. Редакція пропускає статті, які повні нелітературних виразів, що обнижує вартість щоденника. Покращати якість „Свободи" і це приведе до збільшення числа передплатників.

Проф. Микола Дербуш, делеґат 345 Відділу: Члени його Відділу ухвалили одноголосно, щоб звернутися до редактора Драгана з проханням поліпшити „Свободу". У „Свободі" жахлива українська мова, яку ми повинні більше шанувати. Він особливо дякує членам Контрольної Комісії і особливо П. Пуцилові, що звітував про те, що не все є в належному порядку в Екзекутиві. Бо саме заспокоєння, що все в порядку — це найгірша річ. Тому ми мусимо докласти всіх наших сил, щоб наладнати ці справи Батька - Союзу.

Григорій Кісіль, делеґат 336 Відділу: Минуло багато років від пропозицій і рішень створити дім для старших членів. Ці наші старші члени все ще проживають в чужих інституціях і туди йдуть наші гроші — по $200 до $300 місячно. Тому конечно вже тепер придбати дім для старших членів. Даймо Головному Урядові доручення, щоб УНСоюз створив такі доми в порозумінні з церквами й іншими нашими організаціями. Також важною є справа довголітніх членів. Пропонує дати членам, які є в УНСоюзі по 50 років, повністю виплачені грамоти, щоб вони не платили дальше вкладок. У звітах запримітив, що є великі суми видатків на подорожі урядовців і організаторів. Чи не можна б ці видатки зменшити? Дальше думає, що було б корисним для членів залишити дивіденди в УНСоюзі і за них числити членам, які платять вкладки піврічно, або річно, менші вкладки, коли це є можливо.

Ярослав Мартинюк, делеґат 330 Відділу: Бачить, що Головні Урядовці дають по два звіти: писані — дуже гарні, і усні — зовсім інакші з критичними заввагами, скерованими проти других. Чому вже в друкованих звітах не було цих критик і всіх фактів, щоб делеґати знали про все це наперед? Також хоче звернути увагу на те, що молодечі організації проводять свої спортові імпрези, які часто відбуваються одночасно. Тому радить в таких справах порозумівається між організаціями наперед, щоб не відбувати подібних спортових імпрез рівночасно. Вкінці хоче піддержати внески о. Богдана Смика в справі молоді, яка студіює. Це справді дуже важні внески і їх треба піддержати, бо молодь — це будучність УНСоюзу.

Андрій Цебак, делеґат 100 Відділу: Слово в дискусії лише 3 хвилин — це неможлива річ. Тому 48 років прийшов до УНСоюзу в склад Екзекутиви новий її член і впродовж того часу віддав все для УНСоюзу і його членів. Ми повинні бути горді з такого урядовця, повинні бути йому вдячні і склонити перед ним голови за цю його працю. Цим заслуженим членом Екзекутиви є пан Роман Слободян. Дискутант є секретарем вже 54 роки, а „Свободу" читає вже 60 років. Це наша свічка — провідне світло, яке повело нас від темних русинів до часів нашого освідомлення. За це клонить голову перед пам'яттю покійних редакторів „Свободи". Але наша „Свобода" стала не такою, як була колись. Навіть відмовлено нам оголошення союзових зборів, відмовлено оголошення посмертної згадки, навіть не прийнято грошей пожертви — датку на фонди видавництва. Чому, це запитання до головного редактора і головного предсідника.

Володимир Федорів, делеґат 374 Відділу: Преса — це велика зброя, коли її належно використовувати. Про поїздку нашого кардинала Сліпого до Індії чомусь „Свобода" мовчала. Це питання до головного редактора, чому так сталося? Багато членів дуже невдоволені „Свободою", тому й мусимо подумати тут над цією справою. Звертається теж до бувших урядовців, які здали звіти: вони перевели добру працю, але коли прийдуть нові люди на їхні місця — повинні прийняти цю волю делеґатів і поґратулювати цим новим урядовцям. Може вони виконають свою працю краще. Вийдімо з цієї Конвенції в згоді.

Інж. Іван Скіра, делеґат 153 Відділу: Збудований ходом Конвенції. Звіти були такі, які ми хотіли чути: добрі і злі сторони були видвигнені. Справи, які витягнули наші довголітні члени Контрольної Комісії, виказують, що треба нарешті було ці справи видвигнути, бо інакше було би зле. УНСоюз, це та наша лінія, з якої нам не вільно збочити. Чи це буде піддержування українських установ, чи це буде задержування якнайдовше двомовності, і з цим нашу українську мову, нам треба іти тим шляхом якнайдовше, бо коли ми з нього зійдемо, ми втратимо і не будемо триматися сильно, як це вже й сталося з однією установою. Коли не будемо триматися цих напрямних, тоді будемо падати. Нам конечна реклама і то не лише в нашій газеті, але і в радіо, яке доступне теж нечленам. Наші головні радні, які є по великих місцевостях, повинні працювати над організацією своїх міст і своїх округ. В містах, де є більше відділів та більше членів, бачимо, як неекономічно використовується працю Відділів і членів. Цю працю можна покращати, коли б ми перевели районізацію цих Відділів, щоб члени належали до Відділів, які б діяли на означеній території.

В справі формальній зголосився Микола Степаш, делеґат 155 Відділу, який пригадав, що дискутанти мають забирати слово в дискусії над звітами, а на інші справи прийде черга в порядку нарад пізніше.

Мґр. Мирослав Кальба, делеґат 226 Відділу: Для нас на Заході, далеко від більших скупчень українців, „Свобода" є нашою духовою поживою. Ми хочемо дізнатися від „Свободи" про всі важні події і мати у „Свободі" ясно висвітлене її становище до цих справ. Ми хочемо виразного обличчя „Свободи". Вороги хочуть нас розбити, тому треба нам бути чуйними і ясно висловлюватися. На попередній Конвенції була мова про те, що треба видрукувати нове видання Історії України Грушевського. Але думає, що нам більше потрібне видання Історії Росії в англійській мові, опрацьоване нашими авторами із нашими поглядами на історію. Наш Союз не йде правильним, він іде перестарілим шляхом. Ми мусимо старатися, щоб кандидати на нових членів шукали нас, а не ми шукали за цими членами.

Василь Дупіряк, делеґат 62 і 338 Відділу, зголосився позачергово до слова, яке уділив йому предсідник Конвенції. У цьому слові делеґат запитав, як стоїть справа переговорів про злуку УНСоюзу і УРСоюзу, бо він вважає, що це є бажанням всіх українців довести до злуки цих союзів.

Мґр Михайло Ковальчук, делеґат 239 Відділу: Зі звітів виніс враження певної депресії. Непорозуміння між членами Екзекутиви, про яке говорили звітодавці, може бути не таке гостре, але воно може бути зле насвітлене. Не може бути збудованим також і тим, що кажуть, що в Головній Канцлярії немає вже навіть місця на два скромні бюрка, щоб примістити двох потрібних там службовиків. Контрольній Комісії належиться подяка за її ясний звіт, який був першим таким звітом на Конвенції. Особа нашого головного касира ввійде в історію УНСоюзу і загальну історію американських українців. Хоче однак поспитати його, чи на випадок його відсутности в канцелярії є такий заступник, який справиться із його працею? Бо був один випадок, коли під час його вакацій одна справа не була полагоджена впродовж декількох тижнів. Має пропозицію до Конвенції, щоб встановити пост заступника касира. Також добре було б, щоб УНСоюз вислав двох - трьох студентів на спеціяльні студії, щоб вони опісля могли працювати як фахівці, невиборні особи, для УНСоюзу.

Василь Цюпа, делеґат 325 Відділу: У звітах, які видруковані і делеґати одержали поштою, вичитав, що майно УНСоюзу зросло на $5,000,000, та що число членів зросло на 5,000 членів. Хоче завважити, що це успіхи, якими радіє, але це праця відділових секретарів. Знова ж заступник головного предсідника каже у своєму звіті, що УНСоюз не пішов вперед і це дивує. Чому він так недоцінює працю понад чотириста секретарів Відділів?

Іван Винник і д-р Василь Вишиваний, оба делеґати 361 Відділу зрезиґнували зі слова в дискусії.

Юліян Кушнір, делеґат 367 Відділу: Головні урядовці говорили у своїх звітах про все, але мало про свою працю. Їхні звіти не повинні бути пропаґандою. Просить Екзекутиву вияснити делеґатам всі розбіжності між ними і чому вони постали?

Ред. Осип Зінкевич, делеґат 320 Відділу: У друкованих і вислуханих усних звітах було згадано багато маловажних справ. Натомість мало, або і зовсім не говорилося про те, що робить УНСоюз для української вільної науки, культури та для української молоді. А це дуже важні справи. Має питання до головного предсідника, а саме, чому досі не появився другий том Енциклопедії Українознавства, а дальше, хто рішає про це видання і скільки та хто асиґнує на це грошей. Тут говорили, що інж. Степан Куропась їздив на Україну, але не згадали про те, що і головний предсідник Йосип Лисогір теж їздив на Україну, а він же займає високі пости і в УНСоюзі і в УККА. Чому „Факти про УНСоюз" є лише в англійській мові. В українській мові не має „Фактів" вже повних три роки.

Іван Флис, делеґат 267 Відділу, зрезиґнував зі слова з інтенцією довести до згоди в Екзекутиві УНСоюзу. Як він заявив, робить він це тому, щоб „не доливати оливи до вогню" і „не побільшувати існуючого роздору".

Василь Мандзій, делеґат 8 Відділу: Їздив на Конвенції не раз і не два, а тут почув справоздання про непорозуміння. Це добре, коли один одному хоче виправити його блуди. Але щоби це була речева дискусія і обмін різними думками для добра УНСоюзу. На „Союзівку" ми вже вложили великі гроші, закупили багато землі і будинків, побудували нові будинки і залю. Коли вже витратили стільки грошей на „Союзівку", то радить тепер побудувати там великий репрезентативний дім, будинок, щоб у ньому можна відбувати наші Конвенції. Перестаньмо роздавати гроші чужим людям і відбуваймо Конвенції на „Союзівці". Коли збудуємо новий будинок на „Союзівці", то збудуємо його собі.

Д-р Михайло Данилюк, делеґат 385 Відділу: Його дуже тішить, що може брати участь у цій Конвенції і говорити про розбудову нашого Союзу. Розбудова УНСоюзу ішла по організаційній і фінансовій лінії і по лінії піднесення престижу УНСоюзу. І йому приємно довідатися, що піднесення престижу УНСоюзу іде по лінії української національної роботи. Це сприяє розбудові організаційної сітки УНСоюзу. Для росту УНСоюзу важним є введення в життя стипендійного фонду. Для УНСоюзу було б корисним подумати над введенням в життя культурного фонду і шевченківських премій, які УНСоюз уділяв би творцям української культури, які, у противенстві до поневоленої української культури, діяли б тут вільно для добра нашого народу. Про періодичні і неперіодичні видання УНСоюзу можна сказати багато. Найважнішим є щоденник „Свобода". Всі болі до нього зводяться до одного — до того, що всі ми відчуваємо, і що їх відчуває сам головний редактор „Свободи". Тільки прочитайте уважно його звіт, його пропозиції і пляни, а там же і його болі до читачів і членів. Чи знайдеться тут такий відважний делеґат, що в таких скромних умовинах зголосив би свою згоду повести „Свободу" не краще, але бодай так само як тепер. Треба дати кредит там, де він належний.

(Продовження в наступному числі)

Хвилина спільної молитви — наш традиційний молитовний похід

1. Вже увійшло в звичай, що українці християни об'єднуються кожного року в дні 1-го листопада, в хвилині спільної молитви.

2. Хвилина Спільної Молитви, яку заініціовано 1955 р., відбудеться в біжучім році вдванадцяте. Свідомі великого об'єднуючого значення молитви, а зокрема її виховної сили для молодої генерації; ми всі повинні подвоїти наші зусилля, щоб молитву узагальнити, щоб не було ні одного українця, що не приняв би в ній участи.

3. Намірення молитви постійно те саме: за переслідувану Українську Церкву, — за її Керманичів, — за наших геройських Мучеників, — за всіх, що страждають за віру на засланнях, — за витривалість у вірі, — за віру нашої молоді в батьківщині й у діяспорі, — за відродження Християнської України, — за нашу єдність та згоду, які приспішать наше відродження.

4. 11 літ тому започаткували ми наш молитовний похід в екуменічному дусі, хоч тоді ніхто в світі про екуменізм не говорив голосно. Це було в нас природно, бо на Рідних Землях в рівній мірі переслідують Українську Католицьку, що й Українську Автокефальну Православну Церкву. Спільна доля Церков, — спільні мученики за віру предків, кажуть нам також спільно помолитися за божий мир на наших Землях, щоб ми всі змогли свобідно молитися у вітчизні до Христа і Пречистої, Яким покланяємося від тисячоліття.

5. Час молитви — згідно із традицією — синхронізований, тоб то визначений так, щоб ми усі справді об'єдналися в тій самій мінуті в почутті містичної лучности.

Час молитви визначений з думкою про Рідні Землі, щоб і там змогли всі спокійно з нами помолитися в годині, коли вони вже після праці, — у своїх домах, — чи десь на самотині, далеко від усіх тих, які могли б їм у молитві перешкоджати. Отже молитва назначена на 22-гу годину в Україні. Тій годині відповідає 20-та година середнєевропейського часу, — отже 20-та (8-ма година вечором) у країнах Західньої Европи.

В інших країнах: Англія — 19 год.; Буенос Айрес (Аргентина) та Ріо де Жанейро (Бразилія) — 16 год.; нейро (Бразилія) — 16 год. Східні стейти Північної Америки та Східної Канади (Ню Йорк, Філядельфія, Торонто, Монтреаль) — 15 год.; Шикаго — 14 год.; Деннвер, Вінніпег, Мехіко — 13 год.; Лос Анджелес та Сан Франціско — год. 12; Східня Австралія (Сідней) — 6 год. ранку наступного дня — тоб то 2-го листопада. Подібно у Новій Зеляндії — 8 год. наст. ранку 2 листопада.

6. В ході 11-ти років прилучувалися поступнево до акції в організований спосіб різні організації світського апостольства, і сьогодні Хвилину Спільної Молитви організують разом:

I. Асоціяція Української Католицької Преси (АУКП); II. Об'єднання Українських Католицьких Організацій в Австралії (ОУКОА); III. Союз Українців Католиків у Америці „Провидіння"; IУ. Українське Католицьке Академічне Об'єднання — УКАО „Обнова". У. Українське Католицьке Об'єднання — УКО в Аргентині; УІ. Український Християнський Рух — УХР — із своїми 4 Крайовими Об'єднаннями і 10 Делеґатурами у 14-ти країнах нашої діяспори; УІІ. Федерація Товариств Українських Студентів - Католиків ФТУСК „Обнова"; — Три центральні об'єднання світського апостольства в Німеччині, а саме: УІІІ. Братство Української Католицької Молоді; IX. Світський Апостолят Жінок та X. Український Католицький Робітничий Рух. Низка Звен, об'єднаних у Централі Українців-Католиків Канади, а саме: XI. Братство Українців Католиків (БУК); XII. Ліга Українських Католицьких Жінок (ЛУКЖ); XIII. Українське Католицьке Юнацтво (УКЮ); XIУ. Братство ім. св. Миколая; XУ. Місійне Товариство ім. св. Иосафата; XУI. Українське Католицьке Учительство.

7. Кожен організований член тих об'єднань обов'язаний насамперед сам активно включитися у молитовний похід, але він заохочує також і організує ціле своє оточення.

8. Просимо до молитовного походу заохочувати всіх своїх близьких — друзів, знайомих, товаришів праці, свояків.

9. Існує звичай, що на спільну молитву збираємося спільно в одному місці (найкраще в церкві, каплиці чи молитовниці), і часто молитву проводять священик, чи також найдостойніший мирянин із громади, — найстарший чи найбільше пошани гідний. Але скрізь, де не можна зібратися на молитву разом, можемо молитися самі, — кожен індивідуально, відповідно до умов: в себе дома, в дорозі, чи навіть при праці, відірвавшися на хвилину від неї, — тільки треба пам'ятати, щоб помолитися в одній хвилині.

„ГУЦУЛІЯ"

Під такою назвою Гуцульський Осередок в Шикаго видаватиме журнал. Зміст його складатимуть: літературні, етнографічні, історичні, географічні статті, спогади, поезії співанки, гумор та ілюстрації — все з гуцульською тематикою — як оригінальні так і передруки з раритетних видань.

Крім того, в журналі міститимуться інформативні та організаційні дописи про життя гуцулів у вільному світі і під чужою займанщиною, а також рецензії на гуцульську літературу і гуцульські імпрези.

До співпраці в журналі статтями, дописами і іншими матеріялами закликаємо всіх гуцулів і приятелів Гуцульщини у всім світі сущих.

Фотографії після використання та неприняті до поміщення в журналі статті повертаємо.

Матеріяли надсилати на адресу редакції:

"HUCULIJA"
c/o Ukrainian National Museum'
2453 W. Chicago Ave.
Chicago Ill. 60622. U.S.A.

Заклик до відділів УНСоюзу в справі швидкого надсилання членських аплікацій

Відділи УНСоюзу постійно домагаються, щоб головна канцелярія висилала якнайскоріше місячні рахунки та грамоти для новоприйнятих членів. Щоб це можна було виконати, треба, щоб Відділи можливо скоро, пересилали до головної канцелярії аплікації, підписані кандидатами на членів. До численних раніших закликів додаємо цей новий, звертаючись до Відділів, а зокрема до їх секретарів та організаторів членів, щоб вони після придбання нових аплікацій на забезпечення НЕГАЙНО висилали їх до головної канцелярії. Пересилання аплікацій при самому кінці місяця продовжує їх оформлення й висилку членських грамот.

При цій нагоді закликаємо всі Відділи, їх урядовців та організаторів, скріпити організаційні заходи для придбання якнайбільшого числа нових членів, щоб закінчити цей рік праці повним успіхом. Не повинно бути ані одного Відділу, який в цих кінцевих місяцях року, не прислав би щомісяця бодай пару членських аплікацій. Тільки спільним зусиллям збудовано УНСоюз й лише спільними силами всіх нас зможемо його далі розбудовувати.

ЕКЗЕКУТИВА УНСОЮЗУ

Акрон, Огайо

ВІДЗНАЧЕНО ФРАНКІВСЬКІ РОКОВИНИ

Заходами відділу „Союза Українок" ч. 7 ім. Лесі Українки в Акроні, 28-го серпня влаштовано імпрезу в пошану Івана Франка, получену з виставкою українського мистецтва і показом української народної ноші, завдяки ініціятиві і старанням проф. Уляни Білецької.

Імпрезу відкрила голова відділу Союза Українок п. Параскевія Когут, яка вміло кермувала програмою.

Змістовний реферат про Івана Франка виголосила п. Уляна Білецька, підкреслюючи, що великий поет, один з перших оцінив жінку, був за її рівноправність і вимагав від неї свідомого ставлення до родинних і громадських обов'язкв. По рефераті п. Білецька говорила про красу поодиноких реґіональних округ, про домашній їх промисл і зайняття їх мешканців. Подібну змістом доповідь по англійськи виголосила п. Орися Бибик.

Пролог до „Мойсея" відчитала п. Аня Волянник. Про поета І. Франка доповідав і проф. д-р Теодор Мацьків.

Мистецька виставка робила дуже миле враження. Експонати виставлені на 5-ти столах. Вони ілюстрували реґіональні округи: гуцульську, заліщицьку, подільську, полтавсько - київську і яворівську. Крім вишивок, кераміки та інших предметів представляли вони наше чудове мистецтво. Рільництво зображували печива, коровай спечений п. Гошко, колачі і пшениця. На заліщицькім столі пишався кошик овочів з морелями і виноградом, на яворівськім — вироби яворівські, сито, скопець, колотівка, веретено й діточі забавки, на гуцульськім — мініятюрна хата з маржиною біля неї, на полтавськім — кераміка трипільська. Столи були сполучені одною синьо-жовтою стяжкою, яка вела до „Тризуба". Дуже гарно репрезентувались наші красуні в народних строях, в оригінальнім гуцульськім з Ворохти Маруся Дурбак, з Космача — Христина Нецкар, імітація гуцульського — Люба Нецкар і Стефанія Яцечко, в полтавськім — Марта Дурбак і Оріянна Микитин, в київськім Марія Іванчук, в заліщицькім — Люба Галамай, яворівськім — Люба Галамай, яворівськім — Ірена Фенканин, в лемківськім — Марія Курило.

Успішна ця імпреза була для всіх цікавою, а зокрема для молоді, до якої п. Білецька, при закінченні доповідей, звернулась з таким закликом: „Складаємо у ваші руки смолоскип, нехай це буде ваша власність, держіть його високо".

Щирі ґратуляції для Комітету висловив голова осередку СУМА ім. Короля Данила п. Олександер Курило, від „Пласт-ПриятУ" меценас Андрій Качала, від Комітету Катедри Українознавства — представник на Акрон, п. Микола Іваницький, від відділу УККА професор д-р Теодор Мацьків.

В. Л.

Міннеаполіс, Мінн.

ЗУСТРІЧ ГОЛОВИ ПРОВОДУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

17-го вересня в одній з кращих заль Міннеаполісу відбувся бенкет в честь голови Проводу Українських Націоналістів Олега Штуля--Ждановича, влаштований місцевими Відділами ОДВУ, УЗХ й МУН-у.

За президіяльним столом зайняли місця: п. С. Коцюба, о. протоієрей М. Антохій, інж. С. Кротюк, п. В. Станиславів, голова ПУН С. Штуль-Жданович, проф. Ю. Пундик (тостмайстер), почесний голова Ц. Управи ОДВУ проф. д-р О. Грановський, д-р М. Козак (голова Відділу УККА в Міннесоті), проф. М. Михалевич, пані А. Остапчук, М. Кушнір й П. Коркоць.

На залі були присутні оо. настоятелі чотирьох українських правосл. церков Міннеаполісу й Ст. Пол-у, представники політичних і суспільно - громадських організацій, групи різних середовищ, преставники ветеранів, товариств і різних установ.

Голова Окружної Управи ОДВУ і В. О. п. С. Станиславів привітав Гостя й Присутніх, відкриваючи бенкет і передаючи ведення його тостмайстерові — проф. Юрію Пундикові.

Після молитви, виголошеної о. прот. М. Антохієм, і спожиття традиційної вечері, складено привіти голові ПУН від:

Центральної Управи Організацій Державного Відродження України — проф. О. Грановським; місцевого Відділу УККА — д-р М. Козаком; Товариством Прихильників УНР — п. М. Лозовим; місцевої Станиці Союзу Українських Ветеранів в ЗДА— майором В. Радченком; Організацій Визвольного Фронту — п. Домбровським; ОУРДП — д-р А. Лисим; Відділу УЗХ — пані А. Остапчук; церкви св. Юрія Переможця — о. прот. А. Кість; Відділу МУН — п. М. Кушніром; 32-го Відділу ОДВУ — проф. М. Михалевич. Несподіванкою був привіт Делеґації ОДВУ і В. О. з далекого Колорадо: (пп. С. Коцюба і С. Кротюк).

Після відчитання привітів проф. Ю. Пундик представив Голову Проводу Українських Націоналістів Олега Штуля - Ждановича.

Промова, виголошена Головою ПУН не могла не зробити на присутніх великого враження. Поминаючи майстерність доповідача, промова заскочила новизною підходу до національної і визвольної проблематики, поставленої авторитетним речником Організації Українських Націоналістів.

Це вперше після Шостого Великого Збору Націоналістів в Европі — так чітко і недвозначно на широкому форумі заокеанських теренів визначено напрямні для всіх секторів життя української національної спільноти.

Очевидно, ця програмова промова буде в свій час видрукована і тому, на нашу думку, нема потреби її переказувати „своїми" словами".

М. Михалевич

Про пам'ятник в Зеебаху, Каринтія

(Для з'ясування і уточнення статті в „Свободі" від 5. 10. 1966 р. стор. 4-та)

Автор цього допису, як видно, необізнаний зі справою побудови того пам'ятника, коли пише, що „перший, хто занявся цими могилками, був п. Турцевич, тепер у Швеції".

Подаю точні дані про цей пам'ятник, а саме: в Зеебодені існувала Українська Громада, яка була зареєстрована в Гемайді, в міському управлінні.

До складу громади входили такі містечка: Гмінд, Мільштат, Лендорф, Мільдорф, Лізареек, Зеебах і інші. В цій Українській громаді нараховувалось 270 осіб з дітьми. Громада вибрала управу в складі таких осіб: Олександер Данченко — голова, Марія Мізур — заст. голови, Юліян Верстюк — секретар, Арсен Турцевич — скарбник, Дмитро Даниленко — член управи. Я особисто пробув на цьому становищі три роки, ця управа 1 липня 47 року винесла ухвалу побудувати пам'ятник жертвам нацизму. Всі матеріяли про походження жертв кожної національности були зібрані мною.

Ухвалу винесено, а до праці ніодин з управи не йшов. Довелося мені взяти на себе весь тягар тої роботи. Сам виробив проєкт пам'ятника, австрійська адміністративна влада в Зеебодені запротестувала і не дозволила будувати його. Я звернувся до отця Юрія Малого за допомогою, він володів німецькою мовою, і ми в двох пішли до англійської окупаційної влади в місті Шпиталь а Драу, де і дістали дозвіл на побудову пам'ятника, з тим дозволом пішли до Гемайди в Зеебодені і зареєстрували його. Після того я сам пішов до 271-го ґарнізону англійських військ в Зеебодені.

Я написав прохання українською мовою, яке переклав отець Юрій Малий, з яким я звернувся до коменданта того ґарнізону і він тут же на моїй заяві написав, щоб матеріяли: дошки, залізо, цвяхи і цемент 600 кілограмів видали зі складу. Всі ті матеріяли були доставлені на місце будови пам'ятника.

Громада була велика, а до праці охочих було мало. Першими з'явилися добровільно без ніякої винагороди за працю біля пам'ятника, які разом зі мною розпочали і викінчили всю роботу — п. п. Михайло Огородник, Дмитро Градовський, Степан Турило, Володимир Козуб, вони є в Канаді.

Для будови потрібно було піску і каміння, якого було навкруги пам'ятника у великій кількості, доволі, лише треба було збирати на купи. Підводу з робітником дав священик Лютеранської Церкви з Лізареку за дуже малу винагороду. Так завезено каміння, пісок і воду.

Будову пам'ятника розпочали в середині липня і закінчено в кінці серпня 1947 року. Арсен Турцевич замовив і доставив до пам'ятника гранітну дошку з написом на ній українською мовою, з таким текстом: Тут спочиває 366 жертв жорстокого режиму 1942-1945 рр. В. І. П. Цей пам'ятник будувала Українська Громада в Зеебодені.

Площа, яку схоплювали ці могилки, становила 160 х 40 метрів під лісом. 23-го вересня 1947 року посвячення пам'ятника доверщив отець Юрій Малий в приявності Української громади в Зеебаху.

Автор статті 5. жовтня 66 пише, що пам'ятник розпався, я в це не вірю тому, що він побудований єдиним масивом, злитий цементом 3x2x3 метри, вагою 20-ох тонн і він міг існувати сотки років нерухомим, хіба що злі „люди" зруйнували його навмисне.

Матеріяли, які мною зібрано з достовірних джерел про той табір смерти, де похоронено українські і інших національностей душі, я зберігаю.

Документи, які можуть служити доказом правдивости вище описаного, маю такі:

1. Знимки пам'ятника у двох видах.

2. Посвячення пам'ятника з групою українців на чолі з священиком Ю. Малим.

3. Матеріяли і документи про існування того табору і його жертви.

При потребі завжди можу надіслати.

Бувший голова Української Громади в Зеебодені
Олександер Данченко

З ПІСЛЯКОНГРЕСОВИХ РЕФЛЕКСІЙ

(Продовження зі стор. 2-ої)

прямку, щоб були в ній репрезентовані всі членські організації. Алеж чи тоді таке тіло з 58-ох членів було б працездатне?! А ті, що почали зрікатися, забули, що „неприявні не мають рації": чи не краще співпрацювати на базі ділових справ, а не на базі партійної приналежности?! Яким же кращим вітром віяло саме від виступів тут народжених українців, які не воювали за імлисті принципи, а до всіх справ підходили прагматично, ділово, практично.

Усі відповідальні діячі повинні винести з IX конґресу науку: підготовляти конґрес треба не тільки формально, щодо числа делегатів, а й мериторично. Правда, заздалегідь приготовлено резолюції. Але ні одна поважніша група, репрезентована на конґресі, не виявила за місяць - два перед конґресом ініціятиви шукати порозуміння на базі спільної для всіх української національної державницької плятформи.

На IX конґресі американських українців висловлено багато добрих і правильних завваг, але вони неначе потонули в морі непотрібного заколоту. Не було там ані переможців, ані переможених. Потерпів тільки престиж організації, що його треба мерщій рятувати.

НЕЗАСЛУЖЕНА ПОДЯКА

У надрукованому в „Свободі" з 21-го жовтня ц.р повідомленні про влаштовану Клюбом Круглого Стола зустріч із Павлом Вірським та членами його ансамблю м.і. сказано, що голова Клюбу проф. Всеволод Голубничий „подякував Вірі й Антонові Шумейкам за їхню грошову підтримку в улаштуванні зустрічі". Згадані громадяни Віра й Антін Шумейки рішучо відмовляються від цієї подяки, заявляючи, що вони не мали жадного ані грошового ані організаційного відношення до влаштування тієї зустрічі.

Замість квітів на могилу
сл. п. **АНДРІЯ БАСНЯКА**
складаємо пожертву 10.00 долярів
на Український Католицький Університет в Римі.
Тарас і Татіяна **ПАСТУШЕНКО**
Ірвінґтон, Н. Дж.

Замість квітів на свіжу могилу

сл. п. Володимира Іванця

радника суду, довголітнього в'язня совєтських концентраційних таборів,
зложили на Фонд Кардинала Иосифа Сліпого

по 25.00 долярів:

Д-р Юрій Городиловський, Д-р Ігор Кодельський, Д-р Степан Павлишський, Д-р Віктор Сайкевич, Д-р Модест Рівецький, Д-р Олександер Фаріон, Д-р Ахіль Хрептовський, Д-р Роман Сосенко й п. Олена Гринокова.

Ділимося пресумною вісткою,
що в четвер, 20-го жовтня 1966 р. після короткої і тяжкої недуги
помер на 38-му році життя
наш Найдорожчий СИН і ДРУГ

бл. п. ЛЮБОМИР ОВСІЄНКО

„Бечелор оф Артс" Музичного Каледжу в Ню Йорку.

ПАНАХИДА були відправлені в суботу і неділю 22 і 23-го жовтня ц. р. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН — в понеділок, 24-го жовтня 1966 р. на Українському Православному цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:
БАТЬКИ, ТОВАРИШІ І ДРУЗІ РОДИНИ

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що в четвер, 13-го жовтня 1966 року відійшла від нас у Вічність,
заосмотрена Найсвятішими Тайнами на 77-му році життя, по тяжкій недузі
наша Найдорожча **МАМА, ТЕЩА і БАБУНЯ**

бл. п. КАРОЛІНА ШЕМЧУК

Похорон відбувся 15-го жовтня 1966 р. з церкви св. Иосифа в Шикаго, Ілл.

В глибокому смутку:

донька — д-р **ТАМАРА НАБОЛОТНА** з чоловіком і дітьми
син — **ЮРІЙ ШЕМЧУК** з дружиною і дітьми

СПОРТ

редагує В. СОХАН

„ТРИЗУБ" — „ПОЛЬСЬКІ СОКОЛИ" 16:0

Нюарк, 16-го жовтня. — Ворота для „Тризуба" здобули: Бенітез 6, Яковина 4, Ферейра та Макаріон по 2 і Вагнер та Мендез по 1. До перерви вислід був 5:0. Це значить, що в другій півгрі „Тризуб" здобував ворота що чотири хвилини.

Ця небувала скількість стрілених воріт ще раз підтвердила оцінку одного з американських спортових журналістів, що „останніх кілька років слід називати українською добою в американському футболі (саккер-і)". Успіхи наших футбольних дружин є успіхами цілої української громади і тому ще раз кличемо: приходім чисельно на змагання наших дружин, щоб цим допомогти їм виконати їхню успішну працю.

Я. Татомир

— о —

„ЛЕВИ" — „КРИЛА" 3:3

Шикаго, 16-го жовтня. — Мистецькі змагання двох українських дружин закінчилися нерішеною. „Леви" виступили в ослабленому складі без воротаря Банаха, Крата, Кампоса і Ноги. „Крила", хоч і мали вже пересуджений спадок з Вищої Дивізії, старалися перемогти „Левів" і зуміли відібрати „Левам" одну цінну точку. Це й пересунуло „Левів" з третього на четверте місце показника Вищої Дивізії. Щоб закінчити сезон на третьому місці, треба „Левам" здобути в останніх змаганнях з Литовським СК перемогу. Ворота для „Левів" стрілили: Дижурко (10-а хв.), Медина (35-а хв.) та Полюхович (60-а хв.), а для „Крил": Караван (30-а хв.), Келлі (39-а хв.) і Керр (41-а хв.).

Резерва „Левів" перемогла 5:0 резерву „Крил" воротами зі стрілів Банаха 4 і Гординського з карного.

— о —

УКРАЇНСЬКІ ОЛДБОЇ ШИКАГО — ТОРОНТО 3:3

Шикаго, 8-го жовтня. — У перших змаганнях дружин українських олдбоїв міст Торонта і Шикага в Торонті переможцями з вислідом 2:0 були вийшли торонтці. У відплатних змаганнях в Шикаго дружини закінчили зустріч нерішеною 3:3, завдяки чому торонтцям припала чаша фірми „Аляска", якої фундатором є відомий футболіст Олександер Скоцень. В дружині Торонта грали бувші змагуни „України" і „Тризуба" з цього міста, а в дружині шикагівських олдбоїв виступали бувші змагуни „Левів" та „Крил". Змаганнями в Шикаго, які тривали 2×40 хвилин, провадив вміло літовий суддя Дінгіш.

Перед початком змагань п. Роман Припхан представив через гучномовці змагунів обох дружин, після чого дружину гостей з Торонта привітали п. Зенон Косачевич від „Левів" та п. Ярослав Куляс від „Крил", а маленькі діти Роксоляна Дика і Юрчик Цепинський вручили гостям китиці живих квітів.

Перші ворота здобув Остап Стецьків для гостей на 14-ій хвилині гри. Вирівняння здобув на 21-ій хвилині Мирон Дахнівський. Використовуючи необдуманий вибіг воротаря Куца, торонтонці стрілили на 41-ій хвилині другі ворота, автором яких був Габа. Опісля знову Шикаго вирівняло зі стрілу-наріжняка Ореста Галева.

Після перерви знову Габа здобув ведення для Торонта на 51-ій хвилині, але п'ятнадцять хвилин пізніше вирівняв останній раз оборонець Шикага Ярослав Дикий, виконуючи карний удар. Гра Торонта була безсумнівно гарніша, Шикаго визначалося жертвенністю.

Склади дружин: Шикаго: Дубляниця, Шиманський, Куц, М. Мандзій, Дикий, Андрушко, Мазуркевич, І. Дахнівський, Дяченко, Банах, Куцан, Зарицький, Коханюк, Маркевич, Галів, М. Дахнівський, Мицавка і Міщалов. Торонта: Семенюк, Ригайло, О. Скоцень, Стецьків, Шапка, Гуль, Лесюк, Дичківський, О. Скоцень, Габа, Мочерняк, Закалужний, Дрогобицький, Коваль, Ігнатович, Мельник, Борецький і Горський.

Вечором відбувся в залі Дому УНСоюзу бенкет в честь гостей з Торонта. Проводив бенкетом п. Роман Припхан, який привітав гостей, представив президію бенкету та пригадав усім, що організатором цих змагань українських олдбоїв був п. Богдан Куцан. Промовляв теж п. Богдан Куцан, який після привітання гостей говорив про потребу таких змагань і турнірів дружин олдбоїв для кращих взаємовідносин українських спортових товариств Америки і Канади. Після вечері промовляли: адв. Юліян Куляс від СК СУМА „Крила", п. Володимир Рибак — голова УСТ „Україна" Торонто' мгр Іван Красник — почесний президент УАСТ „Леви", п. Дмитро Придун - б. секретар „Пролому" зі Станиславова, п. Степан Будний - б. змагун „Довбуша" із Чернівець, п. Роман Андрушко від олдбоїв Шикага, та п. Олександер Скоцень — капітан олдбоїв Торонта, який апелював до всіх спортовців об'єднатися для спільної праці для розвитку українського спорту за океаном. Він вручив переможцям двох зустрічей, торонтонським олдбоям, на руки п. Осипа Скоценя, чашу фірми „Атлас". Промовив теж до учасників бенкету п. Михайло Шмотолоха, підкреслюючи вагу праці над молоддю, яка має піти слідами наших старших відомих змагунів. Заключне слово мав п. Богдан Куцан, організатор та ініціатор зустрічей олдбоїв, після чого закінчено бенкет многоліттєвим для всіх українських спортовців.

Петро Головатий

„Тризуб" відзначає бенкетом четвертий чемпіонат ЗДА

Четвертий чемпіонат футболу ЗДА, що його здобув „Тризуб" у цьому році, буде відзначений спеціяльною імпрезою із бенкетом, що їх влаштовує спеціяльно заснований Громадський Комітет м. Філядельфії під патронатом Відділу УККА у Філядельфії. Ця імпреза з бенкетом відбудеться вже в суботу, 29-го жовтня о год. 8-ій вечором в домі УСО „Тризуб" при 4932 Н Брод вулиці у Філядельфії. Громадський Комітет, що його очолюють пп. Роман Савчак, як голова, і Василь Посполита, як секретар, розіслав запрошення українським громадянам Філядельфії та східнього побережжя ЗДА і звернувся із закликом до широких кругів громадянства, які цінять великі досягнення „Тризуба" та яким дорога справа пропаганди українського імени у спорті, щоб вони далі ше підтримували діяльність „Тризуба". Квитки вступу на бенкет можна набути у передпродажі у п. Степана Бриндзея в домі УСО „Тризуб".

ПРИВЛАСНЮЮТЬ ОЛЕСЯ

„Нам дорогі кращі твори Олександра Олеся, ми любимо його романси і пісні, музику до яких написали М. Лисенко, Я. Степовий, К. Стеценко . . ." пише „Літературна Україна" (ч.59).

ЯКБИ ВСТАВ . . .

„Якби встав зараз з Личаківського цвинтаря Іван Франко та подивився . . . — от би був зрадів", — пише Павло Тичина в „Літературній Україні", присвяченій Великому Каменяреві.

„Він не дожив року до великого жовтня", — сумує автор „Соняшних клярнетів".

Д-Р ЗАХАР БІСЬКИЙ

(Посмертна згадка)

7 вересня 1966 р. в Ніцці (Франція) упокоївся на 81 році д-р Захар Біський, видатний лікар і дослідник. Д-р Біський народився на Волині, ще перед першою світовою війною був лікарем у Києві. Його оголошення часто друкувалися в єдиній на всю Україну щоденній газеті „Рада" до 1914 року, коли цей щоденник закрито з наказу російського уряду. Д-р Біський належав перед революцією 1917 року до нечисленної групи „Свідомих українців", що своєю працею і матеріяльними жертвами не давали заснути слабому огникові української культури в царській Росії. В 1920 році патріот-лікар не схотів жити під російською комуністичною диктатурою. Першим етапом його еміграційного життя була Варшава. В польській столиці, з допомогою д-ра Більського, гурток українських патріотів почав видавати щоденник „Українська Трибуна" під редакцією Олександра Саліковського в 1921 році. „Українська Трибуна" стояла на соборницькій плятформі, в цьому щоденнику писали теж українці з Західних Земель. Це не подобалось польській владі, і „Українську Трибуну" заборонено. Д-р Біський покинув Польщу і переїхав до Берліну. Він працював як лікар, але теж як науковець-дослідник, зокрема в ділянці пізнавання недуг (діягностика) і душевних процесів. Великий розголос у світі мав його апарат, „електродіягноскоп". Д-ра творах відомий німецький Біського згадував в своїх письменник Еміль Людвіг автор біографій Бісмарка, Наполеона, Гете й інших знаменитих людей. Перед 2 світовою війною д-р Біський мав у Парижі свою клініку для лікування різних недуг, зокрема печінки й склерози. Він на собі випробував власну методу лікування склерози, за правилом „Лікарю, зціли себе самого"! Дійсно, у 80-літнього д-ра Біського, що раніше терпів від склерози, не було й сліду цієї недуги. Теж волося він мав гарне і виглядав на 50-літнього. В час війни д-р Біський виїхав із Парижу і оселився на півдні Франції, недалеко від Ніцци. Тіт він продовжував свою лікарську практику, при чім осбливу увагу звернув на цілющі трави, котрі сам розводив на своїй землі. Із трав він радив своїм пацієнтам робити настої, котрі назвав французькою мовою „tisanes ukrainiennes". Д-р Біський удосконалив свою методу пізнавання недуг через аналізу урини пацієнтів. До нього зверталися по діягнозу численні пацієнти з різних країн. Д-р Біський невтомно працював до останніх днів над своїм винаходом, котрий він назвав „Електронічний ресонатор" для пізнавання й лікування недуг. Він збирався представити свій апарат в наукових колах Парижу, але не судилося. Невпинне напруження праця (д-р Біський спав не більше 5 годин на добу) підточило його здоров'я. Серце лікаря-дослідника перестало битися 7 вересня.

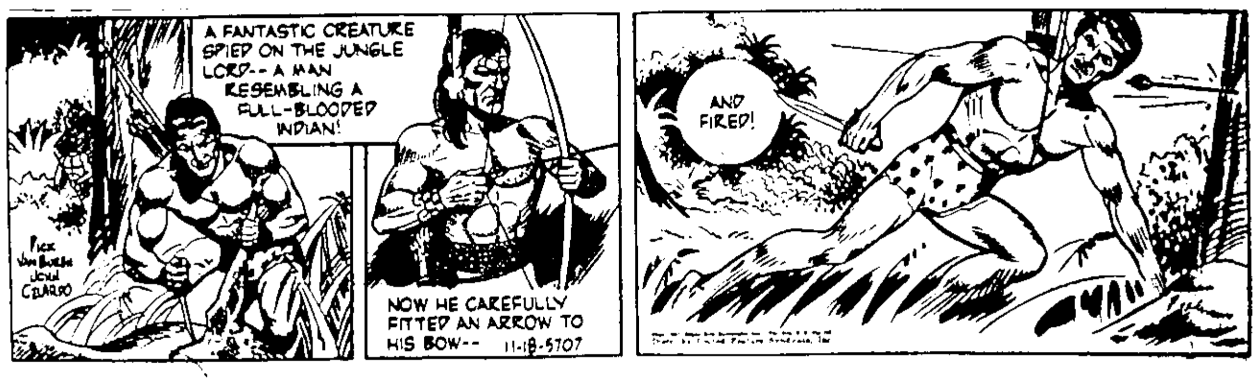
Вічна пам'ять!

Панас Феденко

ЩЕДРИЙ ДАР П. МИХАЙЛА ПРОКОПОВА З НЮ ЙОРКУ

Як повідомляє Канцелярія Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку, прихильник української вільної науки п. Михайло Прокопів з Ню Йорку зложив 100 долярів на Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА, 25 долярів на Дім Культури і 25 долярів на Український Католицький Університет. Окремо п. Прокопів вплатив також 10 долярів на УККА.

ТАРЗАН, ч. 5707. Надлітає стріла!

Фантастична постать слідкувала за паном джунглів. . . Це була людина, яка нагадувала повнокровного індіянина!

Він дбайливо заложив стрілу до лука. . .

І випустив!